

Minister Finansów

Informacja o realizacji ustawy o grach
i zakładach wzajemnych w 2009 roku

www.mf.gov.pl

Warszawa 2011

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP.....	3
1.1. STAN PRAWNY.....	3
1.2. LIMITY LOKALIZACYJNE.....	5
1.3. ZEZWOLENIA OBOWIĄZUJĄCE NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2009 ROKU W PODZIALE NA RODZAJE OŚRODKÓW GIER.....	6
1.4. INFORMACJE O POSTĘPOWANIACH ADMINISTRACYJNYCH PROWADZONYCH W 2009 ROKU W SPRAWIE UDZIELANIA ZEZWOLEŃ NA URZĄDZANIE I PROWADZENIE GIER I ZAKŁADÓW WZAJEMNYCH.....	6
1.4.1. ZEZWOLENIA NA URZĄDZANIE I PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI W ZAKRESIE GIER LOSOWYCH, ZAKŁADÓW WZAJEMNYCH I GIER NA AUTOMATACH.....	6
1.4.2. ZEZWOLENIA UDZIELONE NA PRZEPROWADZENIE LOTERII PROMOCYJNYCH, LOTERII FANTOWYCH, LOTERII AUDIOTEKSOwych ORAZ GRY BINGO FANTOWE.....	7
1.4.3. DECYZJE MINISTRA FINANSÓW ODMAWIAJĄCE UDZIELENIA ZEZWOLEŃ NA URZĄDZANIE I PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI W ZAKRESIE GIER I ZAKŁADÓW WZAJEMNYCH.....	7
1.4.4. DECYZJE MINISTRA FINANSÓW COFAJĄCE ZEZWOLENIE NA URZĄDZANIE I PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI W ZAKRESIE GIER I ZAKŁADÓW WZAJEMNYCH.....	8
1.4.5. SPRAWY TOCZĄCE SIĘ PRZED SĄDAMI ADMINISTRACYJNYMI.....	8
1.4.6. ZEZWOLENIA NA URZĄDZANIE I PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI W ZAKRESIE GIER NA AUTOMATACH O NISKICH WYGRANYCH UDZIELONE PRZEZ DYREKTORÓW IZB SKARBOWYCH I DYREKTORÓW IZB CELNYCH.....	8
2. ANALIZA EKONOMICZNA PODMIOTÓW RYNKU GIER I ZAKŁADÓW WZAJEMNYCH.....	10
2.1. WIELKOŚĆ ORAZ STRUKTURA PRZYCHODÓW.....	11
2.2. WYGRANE W GRACH I ZAKŁADACH WZAJEMNYCH.....	19
2.3. SYTUACJA FINANSOWO – EKONOMICZNA PODMIOTÓW RYNKU GIER I ZAKŁADÓW WZAJEMNYCH.....	20
2.3.1. SYTUACJA MAJĄTKOWA ORAZ ŹRÓDŁA FINANSOWANIA MAJĄTKU PODMIOTÓW.....	21
2.3.2. KAPITAŁY WŁASNE PODMIOTÓW.....	24
2.3.3. RENTOWNOŚĆ SPRZEDAŻY GIER I ZAKŁADÓW WZAJEMNYCH.....	25
3. PODATEK OD GIER, OPŁATY I DOPLĄTY W GRACH STANOWIĄCYCH MONOPOL PAŃSTWA.....	28
3.1. PODATEK OD GIER.....	28
3.2. WPLYWY Z OPŁAT ZA ZEZWOLENIA, EGZAMINY I ŚWIADECTWA ZAWODOWE W 2009 ROKU.....	32
3.3. DOPLĄTY DO STAWEK, CEN LOSÓW I INNYCH DOWODÓW UDZIAŁU W GRACH.....	32
4. NADZÓR I KONTROLA DZIAŁALNOŚCI OKREŚLONEJ USTAWĄ.....	33
4.1. WYKONYWANIE NADZORU I KONTROLI OD DNIA 01.01.2009 R. DO DNIA 30.10.2009 R.	33
4.1.1 NADZÓR I KONTROLA WYKONYWANA PRZEZ DEPARTAMENT KONTROLI CELNO –AKCYZOWEJ I KONTROLI GIER MINISTERSTWA FINANSÓW.....	35
4.1.1. NADZÓR I KONTROLA WYKONYWANE PRZEZ IZBY SKARBOWE.....	36
4.2. WYKONYWANIE KONTROLI W OKRESIE OD DNIA 31.10.2009 R. DO DNIA 31.12.2009 R.	36
4.3. PRZEPROWADZONE KONTROLE I ICH WYNIKI.....	37
4.3.1. KONTROLA WYKONYWANA PRZEZ PRACOWNIKÓW SZCZEGÓLNEGO NADZORU PODATKOWEGO ORAZ SŁUŻBĘ CELNĄ.....	38
5. REJESTRACJA, EGZAMINY, ŚWIADECTWA ZAWODOWE.....	40
5.1. REJESTRACJA AUTOMATÓW I URZĄDZEŃ DO GIER.....	40
5.2. EGZAMINY I ŚWIADECTWA ZAWODOWE.....	41

1. Wstęp

1.1. Stan prawny

Niniejsza informacja została sporządzona na podstawie delegacji zawartej w art. 52a ustawy z 29 lipca 1992 roku o *grach i zakładach wzajemnych*, w celu zachowania ciągłości informacji w prezentowanym obszarze. Termin realizacji opracowania jest uzależniony m.in. od obowiązujących podmioty sektora terminów sprawozdawczych określonych w ustawie z dnia 29 września 1994 o rachunkowości. Na zatwierdzenie przez organ nadzorczy rocznego sprawozdania finansowego jednostki ustawa ta przewiduje 6 miesięcy od dnia bilansowego. Proces uzyskiwania dokumentów sprawozdawczych spółek jest zamykany w czwartym kwartale roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie.

Urządzanie i prowadzenie działalności w zakresie gier losowych, zakładów wzajemnych, gier na automatach i gier na automatach o niskich wygranych dozwolone było w 2009 roku wyłącznie na zasadach określonych w ustawie z 29 lipca 1992 roku o *grach i zakładach wzajemnych*¹, zwanej dalej „ustawą” oraz na podstawie przepisów wykonawczych do tej ustawy.

Ustawa zawierała enumeratywnie określony katalog gier i zakładów wzajemnych oraz ich definicje. W myśl art. 2 ust. 3 ww. ustawy Minister Finansów rozstrzygał, w drodze decyzji, czy gra lub zakład nie wymieniony w ustawowo określonym katalogu jest grą lub zakładem wzajemnym.

Ustawa określała formy organizacyjno-prawne podmiotów prowadzących gry i zakłady wzajemne, i tak:

- prowadzenie działalności w zakresie gier liczbowych, loterii pieniężnych, wideoloterii i gry telebingo stanowiło monopol Państwa, wykonywany przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, który w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, w tym celu tworzył jednoosobowe spółki Skarbu Państwa; ww. spółki, mimo stworzonych prawnych możliwości, nie rozpoczęły działalności we wszystkich segmentach rynku tj. w zakresie wideoloterii i gry telebingo; w roku 2009, tak jak w latach poprzednich, urządzone były wyłącznie loterie pieniężne i gry liczbowe;
- działalność w zakresie gier cylindrycznych, gier w karty, gier w kości, gry bingo pieniężne, zakładów wzajemnych, gier na automatach oraz gier na automatach o niskich wygranych mogła być prowadzona wyłącznie w formie spółki akcyjnej lub spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, mającej siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; akcjonariuszami (udziałowcami) spółek prowadzących ww. działalność mogły być osoby prawne, spółki niemające osobowości prawnej, których siedziba znajdowała się na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego; ponadto akcje (udziały) w wyżej wymienionych spółkach mogła nabywać lub obejmować osoba fizyczna będąca obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego;
- loterie fantowe, gry bingo fantowe, loterie promocyjne i loterie audioteksowe mogły być urządzone przez osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej na podstawie udzielonego zezwolenia; stosownie do przepisów ustawy dochód z loterii fantowej i gry bingo fantowe przeznaczany był w całości na realizację określonych w zezwoleniu i regulaminie gry celów społecznie użytecznych, w szczególności dobroczynnych.

¹ Dz. U. z 2004 r. Nr 4, poz. 27, z późn. zm.

Zgodnie z ustawą:

1. gry cylindryczne, gry w karty, gry w kości, gry na automatach oraz gra bingo pieniężne mogły być urządzone wyłącznie w ośrodkach gier, w tym:
 - gry cylindryczne, gry w karty i gry w kości – w kasynie gry;
 - gry na automatach – w kasynie gry lub salonie gier na automatach;
 - gra bingo pieniężne – w salonie gry bingo pieniężne;
2. gry na automatach o niskich wygranych – mogły być urządzone wyłącznie w punktach gier na automatach o niskich wygranych;
3. zakłady wzajemne – mogły być przyjmowane wyłącznie w punktach przyjmowania zakładów wzajemnych.

Działalność w zakresie gier i zakładów wzajemnych podlegała ścisłej reglamentacji ze strony Państwa. Podstawowym instrumentem tej reglamentacji było wydawanie zezwoleń na prowadzenie działalności w tym zakresie i zatwierdzanie regulaminów gier, jak również ustawowe określenie limitów lokalizacyjnych ośrodków gier – tj. kasyn gry, salonów gier na automatach i salonów gry bingo pieniężne.

Na podstawie zawartych w ustawie upoważnień w 2009 r. obowiązywały następujące akty wykonawcze:

- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 czerwca 2003 r. w *sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o grach i zakładach wzajemnych* (Dz. U. Nr 102, poz. 948, z późn. zm.);
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 czerwca 2003 r. w *sprawie warunków urządzania gier zakładów wzajemnych* (Dz. U. Nr 102, poz. 946, z późn. zm.);
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 sierpnia 2003 r. w *sprawie upoważnienia dyrektorów izb skarbowych do wykonywania niektórych czynności w zakresie gier i zakładów wzajemnych* (Dz. U. Nr 152, poz. 1486), zastąpione rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 23 października 2009 r. w *sprawie określenia obszarów właściwości miejscowej dyrektorów izb celnych do udzielania zezwoleń na urządzanie i prowadzenie działalności w zakresie gier na automatach o niskich wygranych, loterii fantowej, loterii audioteksowej, gry bingo fantowe i loterii promocyjnej* (Dz. U. Nr 180, poz. 1398);
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 czerwca 2003 r. w *sprawie sposobu ewidencjonowania napiwków w kasynach gry* (Dz. U. Nr 102, poz. 949), zastąpione rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 27 października 2009 r. w *sprawie sposobu ewidencjonowania napiwków w kasynach gry* (Dz. U. Nr 181, poz. 1408);
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 listopada 2008 r. w *sprawie wzorów deklaracji podatkowych dla podatku od gier* (Dz. U. Nr 2007, poz. 1302), zastąpione rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 28 października 2009 r. w *sprawie wzoru deklaracji podatkowej dla podatku od gier* (Dz. U. Nr 181, poz. 1411 i Nr 226, poz. 1827);
- rozporządzenie Ministra Sportu z dnia 10 lipca 2006 r. w *sprawie dofinansowania zadań ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej* (Dz. U. Nr 134, poz. 944 i Nr 178, poz. 1318);
- rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 28 stycznia 2005 r. w *sprawie szczegółowych warunków uzyskiwania dofinansowania realizacji zadań z zakresu kultury, trybu składania wniosków oraz przekazywania środków z Funduszu Promocji Kultury* (Dz. U. Nr 24, poz. 200, z późn. zm.).

Szczegółowe regulacje w zakresie rynku gier i zakładów wzajemnych znajdowały się również w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 7 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonywania szczególnego nadzoru podatkowego (Dz. U. Nr 65, poz. 598, z późn. zm.), wydanym na podstawie delegacji zawartej w ustawie z dnia 24 lipca 1999 roku o Służbie Celnej (Dz. U. Nr 156, poz. 1641, z późn. zm.), zastąpionym rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 5 listopada 2009 r. w sprawie kontroli wykonywanych przez Służbę Celną w zakresie urządzania i prowadzenia gier i zakładów wzajemnych, wydanym na podstawie delegacji zawartej w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz. U. Nr 168, poz. 1323).

Ponadto, w związku z prowadzonymi na podstawie art. 24 ust. 2 ww. ustawy postępowaniami przetargowymi stosowano wewnętrzne procedury zawierające szczególne kryteria oceny ofert, które wraz z punktacją za poszczególne kryteria były określane w zawiadomieniu o przetargu i załącznikach do zawiadomienia. Kryteria oceny ofert jak i punktacją za poszczególne kryteria oceny ofert podlegały weryfikacji w postępowaniach przed sądami administracyjnymi.

Jesienią 2009 roku zostały uchwalone nowe ustawy regulujące rynek gier:

- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz. U. Nr 168, poz. 1323), która weszła w życie z dniem 31 października 2009 r. i wskazała, jako organy właściwe zarówno w sprawach kontroli całego obszaru gier hazardowych, jak i postępowań przygotowawczych w sprawach karnych skarbowych, organy jednej (a nie kilku - jak dotychczas) administracji, a mianowicie organy Służby Celnej.
- Ustawa z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. Nr 201, poz. 1540), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2010 r., z wyjątkiem art. 95, w zakresie art. 21 ust. 1 pkt 6, art. 102, art. 106 pkt 1 i pkt 4 lit. a, art. 111 oraz art. 116 pkt 4, które wejdą w życie z dniem 2 stycznia 2016 r.

Na mocy tej ustawy, zgodnie z art. 144, utraciła moc ustawa z dnia 29 lipca 1992 r. o grach i zakładach wzajemnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 4, poz. 27, z późn. zm.), z wyjątkiem art. 14, art. 15b ust. 1, w zakresie dotyczącym kartonów do gry bingo pieniężne, ust. 2, 4, 4a i 5, art. 15d, art. 16 pkt 2 i 3, art. 18 ust. 1, 2, 4 i 5, art. 22 i art. 23.

1.2. Limity lokalizacyjne

Zasady ustalania limitów ośrodków gier lokalizowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej określał przepis art. 29 ustawy.

Zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy, kasyna gry mogły być lokalizowane w miejscowościach liczących do 250 tys. mieszkańców – jedno kasyno. Na każde kolejne rozpoczęte 250 tys. mieszkańców liczba dozwolonych kasyn zwiększała się o jedno.

Art. 29 ust. 2 ustawy stanowił natomiast, iż salony gier na automatach oraz salony gry bingo pieniężne mogły być lokalizowane w miejscowościach liczących do 100 tys. mieszkańców – jeden salon. Na każde kolejne rozpoczęte 100 tys. mieszkańców liczba dozwolonych salonów gier zwiększała się o jeden salon.

Ponadto zgodnie z brzmieniem art. 29 ust. 4 ustawy, kasyna gry i salony gier na automatach mogły być lokalizowane na pełnomorskich statkach pasażerskich i promach pasażerskich o polskiej przynależności.

Ustawa nie określała limitu zezwoleń na urządzenie loterii fantowych, loterii audiotekstowych i promocyjnych, gry bingo fantowe oraz zakładów wzajemnych.

W zakresie lokalizowania punktów gier na automatach o niskich wygranych ustawa wprowadzała natomiast pewne ograniczenia. Stosownie do art. 30 ustawy punkty gier na automatach o niskich wygranych mogły być usytuowane w lokalach gastronomicznych, handlowych lub usługowych, oddalonych co najmniej 100 m od szkół, placówek oświatowo-wychowawczych, opiekuńczych oraz ośrodków kultu religijnego.

1.3. Zezwolenia obowiązujące na dzień 31 grudnia 2009 roku w podziale na rodzaje ośrodków gier

↳ kasyna gry

Na koniec 2009 roku obowiązywało 27 zezwoleń (na koniec 2008 r. – 28) na prowadzenie kasyn gry. Na dzień 31 grudnia 2009 roku działalność w zakresie kasyn gry prowadziło 6 podmiotów.

↳ salony gier na automatach

Na koniec 2009 roku obowiązywało 287 zezwoleń (na koniec 2008 r. – 272), na prowadzenie salonów gier na automatach wydane 19 podmiotom, natomiast na dzień 31 grudnia 2009 roku działalność w zakresie salonów gier na automatach prowadziło 18 podmiotów w 286 salonach.

↳ salony gry bingo pieniężne

Na koniec 2009 roku obowiązywały 2 zezwolenia (w 2008 r. – 3) na prowadzenie salonów gry bingo pieniężne, natomiast działalność była prowadzona w jednym salonie. Na dzień 31 grudnia 2009 roku działalność w zakresie gry bingo pieniężne prowadził 1 podmiot. Działalność w tym zakresie została podjęta w roku 2007 po dwóch latach nieobecności tej gry na rynku, powstałej po wygaśnięciu w roku 2004 wszystkich wcześniej udzielonych zezwoleń na prowadzenie salonów gry bingo pieniężne.

1.4. Informacje o postępowaniach administracyjnych prowadzonych w 2009 roku w sprawie udzielania zezwoleń na urządzenie i prowadzenie gier i zakładów wzajemnych

1.4.1. Zezwolenia na urządzenie i prowadzenie działalności w zakresie gier losowych, zakładów wzajemnych i gier na automatach

Przepisy ustawy określały liczbę dozwolonych lokalizacji **kasyn gry**, uzależniając ją od liczby mieszkańców danej miejscowości. Na koniec 2009 roku obowiązywało 27 zezwoleń (udzielonych w związku z art. 29 i art. 31² ustawy), w tym nie przedłużono żadnej decyzji zezwalającej na prowadzenie kasyna gry w trybie art. 36 ust. 3 i 4 ustawy.

Na koniec 2009 roku obowiązywało 287 zezwoleń na prowadzenie **salonów gier na automatach**, w tym 48 zezwoleń udzielono w 2009 roku, a 18 zezwoleń przedłużono w trybie art. 36 ust. 3 i 4 ustawy.

² uchylony od 15 czerwca 2003 roku

W 2009 roku obowiązywało 46 zezwoleń na prowadzenie działalności w 2377 **punktach przyjmowania zakładów bukmacherskich**, z czego w 2009 roku udzielono 9 zezwoleń na prowadzenie 1042 punktów. Dla porównania w 2008 roku udzielono 7 zezwoleń na prowadzenie 296 punktów.

Działalność w zakresie **totalizatorów** prowadzona była na podstawie 4 zezwoleń w 656 **punktach przyjmowania zakładów totalizatora**, w tym w 2009 roku udzielono jednego zezwolenia na prowadzenie 75 punktów. Dla porównania w roku 2008 udzielono 2 zezwolenia na prowadzenie 581 punktów.

1.4.2. Zezwolenia udzielone na przeprowadzenie loterii promocyjnych, loterii fantowych, loterii audioteksowych oraz gry bingo fantowe

Na podstawie ustawy o grach i zakładach wzajemnych Minister Finansów w 2009 roku wydał:

- 431 decyzji zezwalających na urządzenie loterii promocyjnych (w 2008 r. – 508),
- 27 decyzji zezwalających na urządzenie loterii audioteksowych (w 2008 r. – 30).

W 2009 roku Minister Finansów nie wydał żadnej decyzji zezwalającej na urządzenie loterii fantowej i gry bingo fantowe.

Na podstawie § 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 sierpnia 2003 roku w *sprawie upoważnienia dyrektorów izb skarbowych do wykonywania niektórych czynności w zakresie gier i zakładów wzajemnych*, w okresie od 1 stycznia do 30 października 2009 r. dyrektorzy izb skarbowych wydali

- 104 decyzje zezwalające na urządzenie loterii promocyjnych.

Na podstawie § 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 października 2009 r. w *sprawie w sprawie określenia obszarów właściwości miejscowej dyrektorów izb celnych do udzielania zezwoleń na urządzenie i prowadzenie działalności w zakresie gier na automatach o niskich wygranych, loterii fantowej, loterii audioteksowej, gry bingo fantowe i loterii promocyjnej*), w okresie od 31 października do 31 grudnia 2009 r. dyrektorzy izb celnych wydali:

- 61 decyzji zezwalających na urządzenie loterii promocyjnych,
- 4 decyzje zezwalające na urządzenie loterii audioteksowych.

W 2009 roku dyrektorzy izb skarbowych i dyrektorzy izb celnych nie wydali żadnego zezwolenia na urządzenie loterii fantowej i gry bingo fantowe.

1.4.3. Decyzje Ministra Finansów odmawiające udzielenia zezwoleń na urządzenie i prowadzenie działalności w zakresie gier i zakładów wzajemnych

W myśl art. 24 ust. 2 ustawy, jeżeli o jedno zezwolenie na urządzenie i prowadzenie działalności w zakresie gier i zakładów wzajemnych ubiega się więcej niż jeden podmiot spełniający określone w ustawie warunki, minister właściwy do spraw finansów publicznych ogłasza i przeprowadza przetarg. Szczegółowe warunki przeprowadzenia przetargu dla podmiotów ubiegających się o zezwolenie na urządzenie i prowadzenie działalności objętej ustawą określone zostały

w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 3 czerwca 2003 roku w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o grach i zakładach wzajemnych³.

W wyniku przeprowadzonych postępowań przetargowych, w roku 2009 Minister Finansów wydał 54 decyzji odmownych w sprawie udzielenia zezwolenia na prowadzenie salonu gier na automatach oraz 1 decyzję odmowną w sprawie udzielenia zezwolenia na prowadzenie kasyna gry oraz 1 decyzję odmowną w sprawie udzielenia zezwolenia na urządzenie loterii promocyjnej.

1.4.4. Decyzje Ministra Finansów cofające zezwolenie na urządzenie i prowadzenie działalności w zakresie gier i zakładów wzajemnych

Minister Finansów w 2009 roku nie wydał żadnej decyzji cofającej zezwolenie na urządzenie i prowadzenie działalności w zakresie gier i zakładów wzajemnych.

1.4.5. Sprawy toczące się przed sądami administracyjnymi

Tabela 1 Sprawy toczące się przed sądami administracyjnymi (stan na koniec 2008 oraz 2009 roku)

wyszczególnienie	liczba spraw - 2008	liczba spraw - 2009
Skargi złożone do WSA za pośrednictwem MF,	31	45
w tym skargi kasacyjne	2	10
Wydane orzeczenia w tym:	24	35
- oddalające skargi	9	16
- odrzucające skargi	11	4
- uchylające zaskarżone decyzje	3	14
- umarzające postępowanie	1	1
- wstrzymujące wykonanie postanowienia	-	-

1.4.6. Zezwolenia na urządzenie i prowadzenie działalności w zakresie gier na automatach o niskich wygranych udzielone przez dyrektorów izb skarbowych i dyrektorów izb celnych

W 2009 roku zezwolenia na urządzenie i prowadzenie działalności w zakresie gier na automatach o niskich wygranych były wydawane:

- o w okresie od 1 stycznia do 30 października 2009 r. przez dyrektorów izb skarbowych, na których obszarze działania były urządzone i prowadzone takie gry - zgodnie z przepisami ustawy o grach i zakładach wzajemnych,
- o w okresie od 31 października do 31 grudnia 2009 r. przez dyrektorów izb celnych, na których obszarze działania były urządzone i prowadzone takie gry.

Przejęcie zadań nastąpiło na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz. U. Nr 168, poz. 1323) .

Na dzień 31 grudnia 2009 roku obowiązywały 552 zezwolenia na urządzenie i prowadzenie działalności w 49 534 punktach gry na automatach o niskich wygranych, z czego na dzień 31 grudnia 2009 roku faktycznie funkcjonowały 25 604 punkty gry na automatach o niskich wygranych, w których eksploatowano 53 156 automatów do gier o niskich wygranych. Jednocześnie średnia roczna liczba automatów o niskich wygranych eksploatowanych w roku 2009 wyniosła 52 561 sztuk.

³ Dz. U. Nr 102, poz. 948, z późn. zm.

Liczba punktów gier na automatach o niskich wygranych objętych zezwoleniem nie jest tożsama z liczbą punktów gier na automatach o niskich wygranych, w których faktycznie prowadzona jest działalność. Wynika to m.in. z faktu, że podmiot miał określony, wskazany w zezwoleniu, nieprzekraczalny termin rozpoczęcia działalności we wszystkich punktach objętych zezwoleniem. Ponadto rozpoczęcie działalności w zakresie gier na automatach o niskich wygranych mogło nie nastąpić bezpośrednio po wydaniu decyzji zezwalającej ze względu na konieczność dopełnienia przez podmiot innych dodatkowych wymogów formalno-prawnych związanych z dopuszczeniem automatów o niskich wygranych do eksploatacji i użytkowania.

Gry na automatach o niskich wygranych zgodnie z ustawą mogły być urządzone w punktach gry na automatach o niskich wygranych usytuowanych w lokalach gastronomicznych, handlowych i usługowych. Jednocześnie ustawa ograniczyła dopuszczalną liczbę automatów o niskich wygranych w jednym punkcie gier na automatach o niskich wygranych do trzech oraz zakazała lokalizowania punktów w odległości mniejszej niż 100 m od szkół, placówek oświatowo-wychowawczych, opiekuńczych oraz ośrodków kultu religijnego.

Tabela 2 Liczba wniosków oraz wydanych zezwoleń na urządzenie i prowadzenie działalności w zakresie gier na automatach o niskich wygranych w podziale na poszczególne izby skarbowe i celne w 2009 r.

(IS) izba skarbowa	w izbach skarbowych styczeń – październik 2009		(IC) izba celna	w izbach celnych listopad – grudzień 2009		ogółem w roku 2009	
	Liczba rozpatrywanych wniosków	Liczba wydanych zezwoleń		liczba rozpatrywanych wniosków	liczba wydanych zezwoleń	liczba rozpatrywanych wniosków	Liczba wydanych zezwoleń
IS Białystok	5	4	IC Białystok	0	0	5	4
IS Bydgoszcz	5	5	IC Toruń	0	0	5	5
IS Gdańsk	7	13	IC Gdynia	13	0	20	13
IS Katowice	9	10	IC Katowice	1	0	10	10
IS Kielce	8	6	IC Kielce	0	0	8	6
IS Kraków	16	4	IC Kraków	2	1	18	5
IS Lublin	10	8	IC Białą Podlaska	1	1	11	9
IS Łódź	11	9	IC Łódź	0	0	11	9
IS Olsztyn	6	1	IC Olsztyn	1	0	7	1
IS Opole	4	4	IC Opole	0	0	4	4
IS Poznań	17	10	IC Poznań	5	0	22	10
IS Rzeszów	12	7	IC Przemyśl	0	0	12	7
IS Szczecin	11	5	IC Szczecin	0	0	11	5
IS Warszawa	19	11	IC Warszawa	1	0	20	11
IS Wrocław	23	10	IC Wrocław	0	0	23	10
IS Zielona Góra	4	8	IC Białystok	1	0	5	8
R A Z E M	167	115	R A Z E M	25	2	192	117

Źródło: informacje z izb skarbowych oraz izb celnych

Tabela 3 Liczba podmiotów posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie gier na automatach o niskich wygranych w latach 2003-2009.

rok	liczba podmiotów	dynamika wzrostu liczby podmiotów (rok poprzedni = 100)
2003	4	–
2004	23	575,0
2005	35	152,2
2006	42	120,0
2007	50	119,0
2008	60	120,0
2009	68	113,3

Zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem, warunkiem dopuszczenia automatu lub urządzenia do gier do eksploatacji i użytkowania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej była rejestracja takiego automatu lub urządzenia do gier na podstawie badania przeprowadzonego przez jednostkę badającą, upoważnioną przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Po przeprowadzeniu badania przez jednostkę badającą i uzyskaniu opinii zawierającej pozytywny wynik badania, podmiot składał wnioski o rejestrację automatu lub urządzenia do gier, na którym minister właściwy do spraw finansów publicznych (a od dnia 31 października 2009 r. – naczelnik urzędu celnego) dokonywał poświadczenia rejestracji, poprzez nadanie numeru rejestracji automatu lub urządzenia do gier.

Po przeprowadzeniu badania w celu zabezpieczenia automatu lub urządzeń do gry przed ingerencją z zewnątrz, jednostka badająca zakładała plomby zabezpieczające. Dopiero uzyskanie poświadczenia rejestracji uprawniało określony podmiot do wprowadzenia automatu lub urządzenia do gier do eksploatacji i użytkowania.

Niezależnie od powyższego, po dokonaniu rejestracji automatu do gier o niskich wygranych, obowiązkiem podmiotu było zgłoszenie takiego automatu do właściwego miejscowo urzędu celnego, celem przeprowadzenia urzędowego sprawdzenia zarówno automatu jak i punktu gier na automatach o niskich wygranych przez szczególny nadzór podatkowy.

2. Analiza ekonomiczna podmiotów rynku gier i zakładów wzajemnych

Na rynku gier i zakładów wzajemnych w 2009 roku, w oparciu o uzyskane zezwolenia lub zatwierdzone regulaminy gier liczbowych oraz loterii pieniężnych, działalność prowadziło 89 podmiotów, w tym:

- 1 podmiot – w zakresie gier objętych monopolem Państwa tj. gier liczbowych i loterii pieniężnych (na dzień 31 grudnia 2009 roku 1 podmiot – w likwidacji);
- 7 podmiotów prowadziło działalność jednocześnie w oparciu o zezwolenia udzielone przez Ministra Finansów i dyrektorów izb skarbowych;
- 14 podmiotów prowadziło działalność wyłącznie w oparciu o zezwolenia udzielone przez Ministra Finansów;
- 68 podmiotów prowadziło działalność w zakresie gier na automatach o niskich wygranych wyłącznie w oparciu o zezwolenia udzielone przez dyrektorów izb skarbowych i celnych.

Podmioty prowadzące w 2009 roku działalność na podstawie ustawy w podziale na poszczególne rodzaje gier:

- **gry objęte monopolem Państwa**
 - gry liczbowe – 1 podmiot;
 - loterie pieniężne – 1 podmiot;
- **gry prowadzone w kasynach gry** – 6 podmiotów w 27 kasynach gry;
- **gry prowadzone w salonach gier na automatach** – 18 podmiotów w 286 salonach gier na automatach;
- **gra bingo pieniężne** – 1 podmiot w 1 salonie gry bingo pieniężne;
- **zakłady wzajemne** – 7 podmiotów w 2 217 punktach przyjmowania zakładów wzajemnych;
- **gry na automatach o niskich wygranych** – 68 podmiotów w 25 604 punktach gry na automatach o niskich wygranych (wg stanu na dzień 31 grudnia 2009 r.).

2.1. Wielkość oraz struktura przychodów⁴

W 2009 roku podmioty funkcjonujące na rynku gier i zakładów wzajemnych osiągnęły łączne przychody w wysokości 20,4 mld zł, tj. o 18,4% więcej niż w roku 2008. Dla porównania przychody w roku 2008 były wyższe o 43,8% niż w 2007 roku.

Na niższy wzrost przychodów w 2009 roku, w stosunku do roku 2008, wpływ miał spadek dynamicznego rozwoju segmentu rynku gier na automatach o niskich wygranych. W roku 2009 występował nadal wzrost przychodów tego sektora o 34,7% w stosunku do roku 2008, lecz niższy niż w roku 2008, kiedy wzrost wynosił 74,5% w stosunku do roku 2007.

W 2009 roku spadło także tempo wzrostu przychodów z działalności prowadzonej w salonach gier na automatach. Przychody tego sektora w 2009 roku wzrosły o 11% w porównaniu do roku 2008, podczas gdy wzrost w roku 2008 w porównaniu do roku 2007 wyniósł 41%.

Również w przypadku loterii pieniężnych odnotowano relatywny spadek dynamiki wzrostu przychodów – ze wzrostu o 46,5% w roku 2008, do wzrostu o 19,7% w roku 2009. Jednak z uwagi na niski udział loterii pieniężnych w strukturze rynku gier i zakładów wzajemnych (ok. 1,2%) znaczenie tej zmiany ma charakter marginalny.

Nieznaczny wzrost przychodów w 2009 roku odnotowano również w kasynach gry (o 1,4%) oraz w punktach przyjmowania zakładów wzajemnych (o 4,8%), co w porównaniu z latami 2006-2007 obrazuje dalszą stabilizację tego segmentu rynku.

W roku 2009 odnotowano natomiast spadek przychodów z gier liczbowych o 7,5%, w stosunku do czasowego wzrostu występującego w roku 2008 (wzrost o 22,4% w porównaniu do 2007 roku), który wystąpił po okresie tendencji spadkowej przychodów w grach liczbowych obserwowanej w latach 2004-2006.

Tabela 4 Przychody i dynamika przychodów z gier i zakładów wzajemnych w latach 2007-2009 (w tys. zł)

wyszczególnienie	przychody			dynamika przych. (rok poprz.=100)	
	2007	2008	2009	2008	2009
gry liczbowe	2 645 135	3 236 759	2 995 308	122,4	92,5
kasyna gry	1 335 411	1 354 230	1 415 287	101,4	104,5
salony gier na automatach	2 067 605	2 914 970	3 236 106	141,0	111,0
zakłady wzajemne	846 817	887 293	891 651	104,8	100,5
loterie pieniężne	136 613	200 192	239 521	146,5	119,7
salony gry bingo pieniężne	2 239	3 670	2 032	163,9	55,4
punkty gier na automatach o niskich wygranych ⁵	4 931 358	8 603 104	11 586 647	174,5	134,7
R A Z E M	11 965 178	17 200 218	20 366 552	143,8	118,4

Źródło: dane liczbowe na podstawie: sprawozdania SGL-1 oraz danych Szluby Celnej

W roku 2009 kontynuowana była, rozpoczęta w roku 2007, działalność w zakresie urządzania gry bingo pieniężne. Jednakże przychody w 2009 roku z tego sektora rynku wyraźnie spadły w stosunku do roku 2008, kiedy to przychody wykazywały znaczną tendencję wzrostu (wzrost wyniósł 63,9% w stosunku do roku 2007). Udział przychodów z tej działalności (prowadzonej

⁴ w zestawieniach brak danych trzech podmiotów uchylających się od obowiązku raportowania; na podstawie wcześniejszych danych można oczekiwać, że nie powoduje to zniekształcenia obrazu całego sektora; po uzyskaniu wymaganych dokumentów za pośrednictwem celnych organów nadzoru i kontroli, w przypadku gdy uzyskane dane mogłyby powodować zmiany wykraczające poza margines błędów statystycznych, zostanie sporządzona stosowna korekta obliczeń

⁵ Przychody ze sprzedaży z gier na automatach o niskich wygranych stanowią wartość kwot wrzuconych do automatów, uzyskanych z wymiany żetonów do gry oraz zakredytowanych w pamięci eksploatowanych automatów w okresie sprawozdawczym.

przez jeden podmiot w dwóch salonach) w rynku gier i zakładów wzajemnych również spadł z 0,02% w roku do poziomu 0,01% w 2009 roku.

Tabela 5 Struktura przychodów z gier i zakładów wzajemnych w latach 2007-2009 (w %)

rodzaj gry	2007	2008	2009
gry liczbowe	22,11	18,82	14,71
kasyna gry	11,16	7,87	6,95
salony gier na automatach	17,28	16,95	15,89
zakłady wzajemne	7,08	5,16	4,38
loterie pieniężne	1,14	1,16	1,18
salony gry bingo pieniężne	0,02	0,02	0,01
punkty gier na automatach o niskich wygranych	41,21	50,02	56,89

gry liczbowe

Po wystąpieniu w 2008 roku w porównaniu do 2007 roku 22 - procentowego wzrostu przychodów z gier liczbowych, w 2009 roku w porównaniu do roku 2008, nastąpił spadek przychodów o 7,5%.

Tabela 6 Przychody z gier liczbowych organizowanych przez Totalizator Sportowy Sp. z o.o. w latach 2007-2009 (w tys. zł)

lp	nazwa gry	przychody			dynamika przych. (rok poprz.=100)	
		2007	2008	2009	2008	2009
1	Duży Lotek	1 523 770	2 061 574	1 373 422		
	Lotto	-	-	416 481		
	Razem	1 523 770	2 061 574	1 789 903	135,3%	86,8%
2	Multi Lotek	930 288	803 508	346 888		
	Multi Multi	-	-	424 549		
	Razem	930 288	803 508	771 437	86,4%	96,0%
3	Multi Lotek Plus	55 578	177 952	71 979		
	Multi Multi Plus	-	-	84 284		
	Razem	55 578	177 952	156 263	320,2%	87,8%
4	Express Lotek	82 273	91 981	88 185		
	Mini Lotto	-	-	30 532		
	Razem	82 273	91 981	118 717	111,8%	129,1%
5	Twój Szczęśliwy Numerek	44 985	42 713	54 044	94,9%	126,5%
6	Zakłady Specjalne	8 241	3 229	0	39,2%	-
7	Keno	-	55 802	104 944	-	188,1%
R A Z E M		2 645 135	3 236 759	2 995 308	122,4%	92,5%

Źródło: dane na podstawie sprawozdania SGL-1

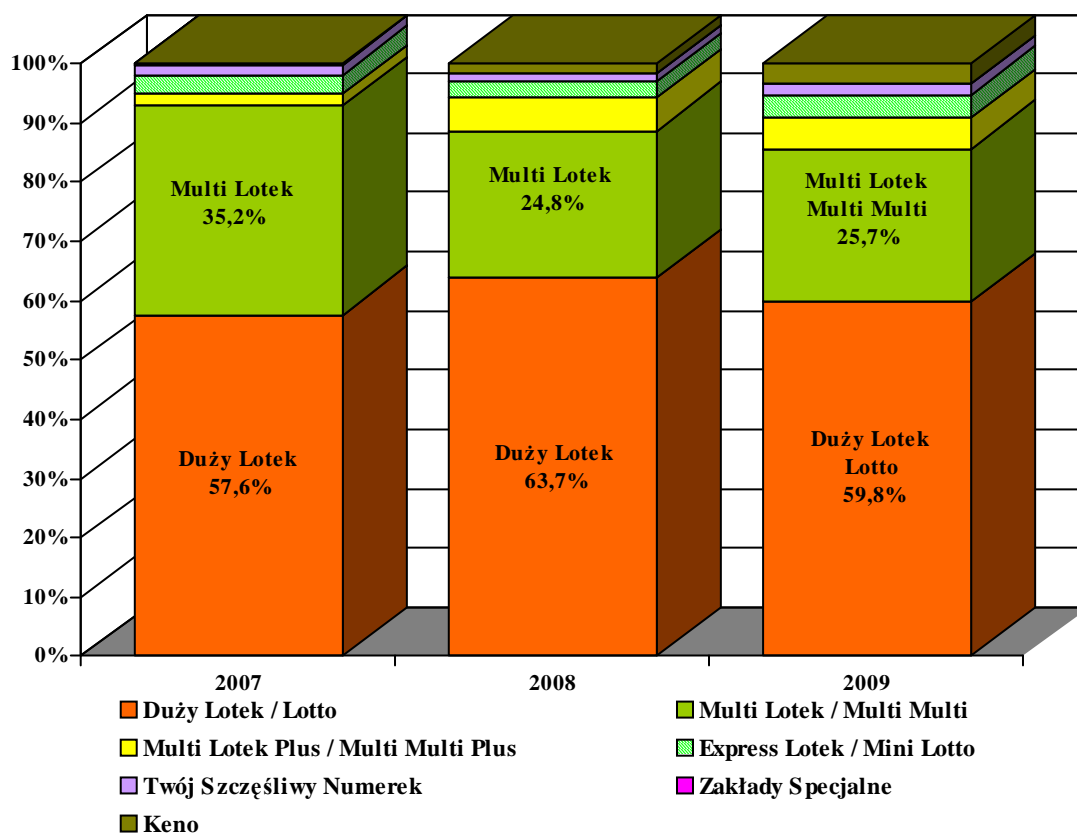
Stwierdzono, że spadek przychodów w roku 2009 w stosunku do przychodów w roku 2008, wystąpił w zakresie następujących gier:

- Duży Lotek (uwzględniając zmianę nazwy na Lotto) - spadek przychodów o 13,2%,
- Multi Lotek (uwzględniając zmianę nazwy na Multi Multi) - spadek przychodów o 12,2,
- Multi Lotek Plus (uwzględniając zmianę nazwy na Multi Multi Plus) - spadek przychodów o 4% .

Jednocześnie odnotowano wzrost przychodów w stosunku do przychodów osiągniętych w roku 2008 z tytułu następujących gier:

- Express Lotek (uwzględniając zmianę nazwy na Mini Lotto) - wzrost przychodów o 29,1%
- Twój Szczęśliwy Numerek - wzrost przychodów o 26,5% ,
- Keno - wzrost przychodów o 88,1 % .

Wykres 1 Zmiana struktury przychodów z gier liczbowych organizowanych przez Totalizator Sportowy Sp. z o.o. w latach 2007-2009.

W latach poprzednich w strukturze przychodów gier liczbowych największy udział stanowiły gry Duży Lotek i Multi Lotek (stanowiąc w 2008 roku odpowiednio 63,7% oraz 24,8%, czyli razem ok. 88% łącznych przychodów z gier liczbowych). W roku 2009 największy udział w przychodach miały łącznie te same gry (uwzględniając zmiany ich nazw), jednakże ich łączny udział w strukturze przychodów z gier liczbowych w 2009 roku w stosunku do roku 2008 zmniejszył się do ok. 85%. W strukturze przychodów o 0,9 punktu procentowego wzrósł udział gry Multi Multi (wcześniej Multi Lotek), natomiast udział gry Lotto (wcześniej Duży Lotek) zmniejszył się o 3,9 punktu procentowego.

↳ kasyna gry

W 2009 roku nastąpił dalszy wzrost przychodów z gier urządzanych w kasynach gry o 4,5% wobec wzrostu o 1,4% w roku 2008.

Liczba kasyn gry, w których prowadzona była działalność wynosiła:

- w 2007 roku – **26**,
- w 2008 roku – **27**,
- w 2009 roku – **27**.

Przychody w przeliczeniu na jedno kasyno gry:

- w 2007 roku – **51 362 tys. zł** (wzrost o 27,3% w stosunku do roku ubiegłego),
- w 2008 roku – **50 157 tys. zł** (spadek o 2,3 % w stosunku do roku ubiegłego),
- w 2009 roku – **52 418 tys. zł** (wzrost o 4,5% w stosunku do roku ubiegłego).

W przeliczeniu na 1 kasyno gry, odnotowano wzrost przychodu, zarówno w stosunku do roku 2008 - o 4,5%, jak też w stosunku do „rekordowego” roku 2007 - o 2%.

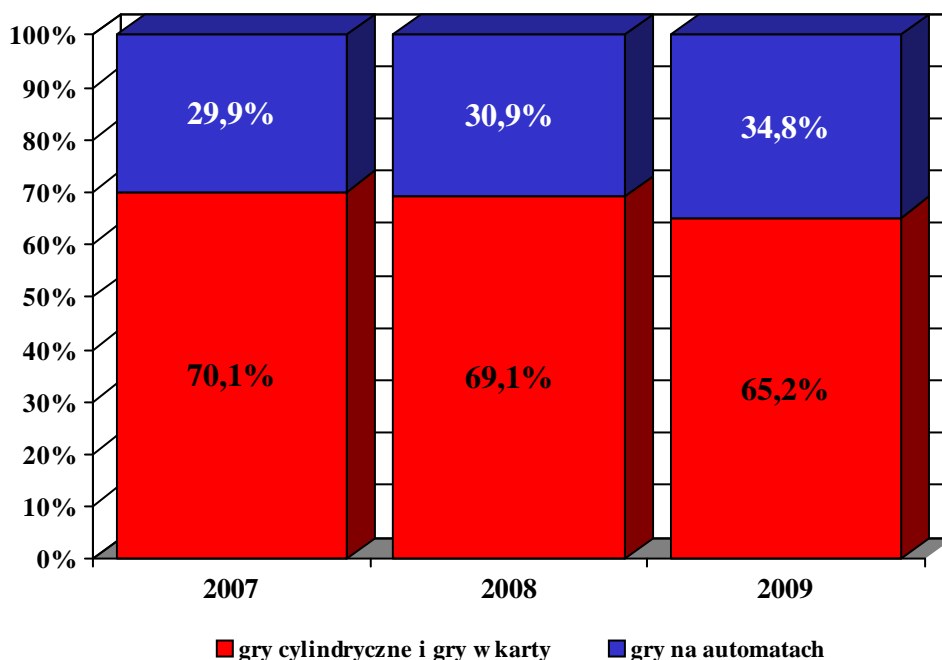
W kasynach gry dozwolone jest urządzenie gier cylindrycznych, gier w karty, gier w kości i gier na automatach. W roku 2008 w strukturze przychodów z kasyn gry przeważający udział 69,1% miały przychody z gier w karty i gier cylindrycznych. W roku 2009 zaobserwowano spadek (o 1,4%) tych przychodów przy jednoczesnym wzroście dynamiki wzrostu przychodów z gier na automatach – wzrost o 17,7%.

Tabela 7 Przychody i dynamika przychodów z gier urządzanych w kasynach gry w latach 2007-2009

przychody (w tys. zł)				dynamika przychodów (rok poprzedni = 100)	
rodzaj gry	2007	2008	2009	2008	2009
Gry cylindryczne i gry w karty	935 681	935 582	922 696	100,0	98,6
Gry na automatach	399 730	418 648	492 591	104,7	117,7
R A Z E M	1 335 411	1 354 230	1 415 287	101,4	104,5

Źródło: dane na podstawie sprawozdania SGL-1

Wykres 2 Zmiana struktury przychodów z gier urządzanych w kasynach gry w latach 2007 -2009

W kasynach gry, na przestrzeni lat 2007 – 2009 struktura przychodów z gier cylindrycznych, gier w karty oraz gier na automatach ulegała nieznacznym zmianom. W roku 2008 w porównaniu do roku 2007 udział gier cylindrycznych i gier w karty zmniejszył się o 1 punkt procentowy, w roku 2009 dalej się zmniejszył - o kolejne 3,9 punktu procentowego na rzecz rosnących przychodów z gier na automatach.

↳ salony gier na automatach

Tabela 8 Przychody i dynamika przychodów salonów gier na automatach w latach 2007-2009

przychody (w tys. zł)			dynamika przychodów (rok poprzedni = 100)	
2007	2008	2009	2008	2009
2 067 605	2 914 970	3 236 106	141,0	111,0

Źródło: dane na podstawie sprawozdania SGL-1

W latach 2007-2009 następował wzrost przychodów w salonach gier na automatach. Przychody te w 2008 roku w porównaniu do roku 2007 zwiększyły się o 41%, natomiast w roku 2009 wzrosły o 11%. Spadek tempa wzrostu ww. przychodów wynika częściowo ze stabilizacji liczby funkcjonujących ośrodków gier oraz liczby automatów, lecz może być również skutkiem trudnej sytuacji gospodarczej w kraju i na świecie oraz zmiany upodobań graczy.

Liczba salonów gier na automatach, w których była prowadzona działalność systematycznie rosła w latach 2007-2009 i wynosiła odpowiednio:

- w 2007 roku – **204**,
- w 2008 roku – **251**,
- w 2009 roku – **288**.

Przychody w przeliczeniu na jeden salon gier na automatach wynosiły odpowiednio:

- w 2007 roku – **10 135 tys. zł** (wzrost o 29,3% w stosunku do roku 2006),
- w 2008 roku – **11 613 tys. zł** (wzrost o 14,6 % w stosunku do roku 2007),
- w 2009 roku – **11 236 tys. zł** (spadek o 3,2 % w stosunku do roku 2008).

W latach 2007-2008 obserwowane było spowolnienie tempa wzrostu przychodów w przeliczeniu na jeden ośrodek gier, a rok 2009 był pierwszym rokiem spadku przychodów, pomimo wzrostu liczby automatów do gry eksploatowanych w salonach gier (średnio w roku 2009 wzrost o 17,1% w stosunku do roku 2008).

Tabela 9 Średnia liczba automatów do gry eksploatowanych w salonach gier na w latach 2007-2009

liczba automatów do gry			dynamika wzrostu liczby automatów (rok poprzedni = 100)	
2007	2008	2009	2008	2009
5 432	6 508	7 623	119,8	117,1

Źródło: dane na podstawie sprawozdania SGL-1

zakłady wzajemne

Tabela 10 Przychody z zakładów wzajemnych w latach 2007 - 2009

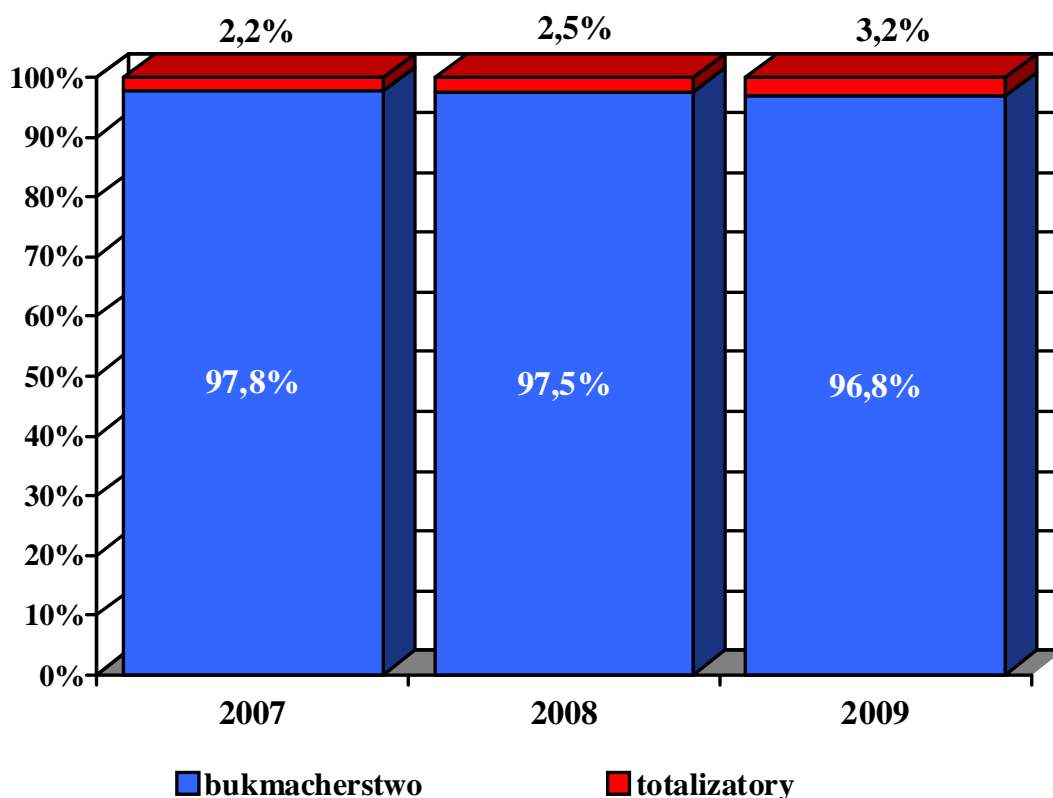
(w tys. zł)

rodzaje zakładów wzajemnych	2007	2008	2009	dynamika przychodów (rok poprzedni = 100)	
				2008	2009
totalizatory	18 948	22 203	28 631	117,2	129,0
bukmacherstwo	827 869	865 090	863 020	104,5	99,8
R A Z E M	846 817	887 293	891 651	104,8	100,5

Źródło: dane na podstawie sprawozdania SGL-I

W roku 2009 przychody z zakładów wzajemnych utrzymały się na zbliżonym poziomie jak w roku 2008. Zanotowano wzrost przychodów z totalizatorów o 29%, jednak w łącznej strukturze przychodów z zakładów wzajemnych mają one niewielki udział i ten wzrost nie zmienił radykalnie obrazu rynku zakładów wzajemnych. W roku 2009 nastąpił nieznaczny spadek przychodów z bukmacherstwa o 0,2%, które stanowią 96,8% w strukturze przychodów z zakładów wzajemnych.

Wykres 3 Zmiana struktury przychodów ze sprzedaży zakładów wzajemnych w latach 2007–2009

Zgodnie z ustawą, zakłady wzajemne dzielą się na:

- **totalizatory**, tj. zakłady o wygrane pieniężne polegające na odgadywaniu wyników sportowego współzawodnictwa ludzi lub zwierząt, w których uczestnicy wpłacają stawki, a wysokość wygranej zależy od łącznej kwoty wpłaconych stawek.

Tabela 11 Struktura przychodów z totalizatorów w latach 2007-2009

rodzaje totalizatorów	2007	2008	2009
odgadywanie wyników współzawodnictwa zwierząt	48,4 %	55,8 %	72,3%
odgadywanie wyników współzawodnictwa ludzi	51,6 %	44,2 %	27,7%

Źródło: dane na podstawie sprawozdania SGL-1

W roku 2009 w stosunku do roku 2008 nastąpił dalszy wzrost udziału przychodów z zakładów totalizatora polegających na odgadywaniu wyników sportowego współzawodnictwa zwierząt (z 55,8% do 72,3%), natomiast spadł odpowiednio udział przychodów z zakładów polegających na odgadywaniu wyników sportowego współzawodnictwa ludzi. Zmiana struktury w tym zakresie wskazuje na relatywny wzrost zainteresowania zakładami polegającymi na odgadywaniu wyników sportowego współzawodnictwa zwierząt. Może to być również związane z rozwojem organizacji wyścigów konnych przez Totalizator Sportowy Sp. z o. o.

- **bukmacherstwo**, tj. zakłady o wygrane pieniężne polegające na odgadywaniu zaistnienia różnych zdarzeń, w których uczestnicy wpłacają stawki, a wysokość wygranych zależy od umówionego, pomiędzy przyjmującym zakład a wpłacającym stawkę, stosunku wpłaty do wygranej.

Tabela 12 Struktura przychodów z zakładów bukmacherskich w latach 2007-2009

rodzaje zakładów bukmacherskich	2007	2008	2009
odgadywanie wyników współzawodnictwa zwierząt	–	0,3%	0,5%
odgadywanie wyników współzawodnictwa ludzi, inne zdarzenia	100%	99,7%	99,5%

Źródło: dane na podstawie sprawozdania SGL-1

W 2009 roku nie odnotowano znaczących zmian w zakresie struktury przychodów z zakładów bukmacherskich, w stosunku do 2008 roku odnotowano nieznaczny wzrost udziału przychodów z zakładów polegających na odgadywaniu wyników sportowego współzawodnictwa zwierząt przy jednoczesnym spadku udziału przychodów z zawieranych zakładów bukmacherskich polegających na odgadywaniu wyników sportowego współzawodnictwa ludzi i innych zdarzeń.

loterie pieniężne

Tabela 13 Przychody z loterii pieniężnych urządzanych przez Totalizator Sportowy Sp. z o.o. oraz Polski Monopol Loteryjny Sp z o.o. * w latach 2007-2009 (w tys. zł)

nazwa podmiotu	przychody (w tys. zł)			dynamika przychodów (rok poprzedni = 100)	
	2007	2008	2009	2008	2009
Totalizator Sportowy Sp. z o.o.	135 712	200 192	239 521	147,5	119,6
PML Sp. z o.o.*/	692	0	0	-	-
PML Sp. z o.o. w likwidacji	209	0	0	-	-
R A Z E M	136 613	200 192	239 521	147,5	119,6

Źródło: dane na podstawie sprawozdania SGL-1

*/ PML Sp. z o.o. w likwidacji od 31 sierpnia 2007 roku

W latach 2007 – 2009 sprzedaż loterii pieniężnych rosła, jednak dynamika wzrostu spadła. W roku 2008 w stosunku do roku 2007 wartość sprzedaży loterii wzrosła o 47,5%, natomiast w roku 2009 w stosunku do 2008 roku nastąpił wzrost o 19,6%.

Powyższe wyniki zostały osiągnięte m.in. wskutek zwiększania łącznej liczby loterii (w roku 2008 o 8 w roku 2009 o kolejne 12), które były prowadzone przez Totalizator Sportowy Sp. z o.o.

Na poziom sprzedaży loterii pieniężnych wpływa szereg czynników, do których można zaliczyć m.in.

- liczbę urządzanych loterii,
- atrakcyjność,
- cenę jednostkową losu,
- dopłaty,
- spadek popytu wynikający m.in. z faktu pojawiania się nowych rodzajów gier,
- sposób dystrybucji losów itp.

Tabela 14 Liczba loterii pieniężnych prowadzonych w latach 2007-2009 przez Totalizator Sportowy Sp. z o.o. i Polski Monopol Loteryjny Sp. z o.o.*

nazwa podmiotu	2007	2008	2009
Totalizator Sportowy Sp. z o.o.	23	37	49
PML Sp. z o.o.*	6	0	0
R A Z E M	29	37	49

Źródło: dane na podstawie sprawozdania SGL-1

* PML Sp. z o.o. w likwidacji od 31 sierpnia 2007 roku

Tabela 15 Średnioroczny przychód z jednej loterii pieniężnej w latach 2007-2009

(w tys. zł)

nazwa podmiotu	2007	2008	2009
Totalizator Sportowy Sp. z o.o.	5 900,5	5 410,6	4 888,2
PML Sp. z o.o.*	115,3	-	-
PML Sp. z o.o. w likwidacji	34,8	-	-

Źródło: dane na podstawie sprawozdania SGL-1

* PML Sp. z o.o. w likwidacji od 31 sierpnia 2007 r.

Sprzedaż loterii pieniężnych organizowanych przez Totalizator Sportowy Sp. z o.o. utrzymywała tendencję malejącą mimo pozycji monopolisty w związku z likwidacją Polskiego Monopolu Loteryjnego Sp. z o.o., który przeszedł w stan likwidacji z dniem 31 sierpnia 2007 roku z o.o. i zaprzestał działalności w tym zakresie.

👉 salony gry bingo pieniężne

Tabela 16 Przychody i dynamika przychodów salonów gry bingo pieniężne w latach 2007-2009

przychody (w tys. zł)			dynamika przychodów (rok poprzedni = 100)	
2007	2008	2009	2008	2009
2 239	3 670	2 032	163,9	55,4

Źródło: dane na podstawie sprawozdania SGL-1

W roku 2009 nastąpił wyraźny spadek przychodów ze sprzedaży gry bingo pieniężne o 45,6 % w stosunku do roku 2008. Działalność w zakresie salonów gry bingo pieniężne była prowadzona przez jeden podmiot tylko w dwóch salonach gier.

📄 punkty gry na automatach o niskich wygranych

Tabela 17 Przychody i dynamika przychodów punktów gry na automatach o niskich wygranych w latach 2007-2009

przychody (w tys. zł)			dynamika przychodów (rok poprzedni = 100)	
2007	2008	2009	2008	2009
4 931 358	8 603 104	11 586 648	174,5	134,7

Źródło: dane na podstawie Informacji rocznej z działalności podmiotu w punktach gry na automatach o niskich wygranych oraz danych Służby Celnej

W 2009 roku nastąpił wzrost przychodów z gier urządzanych w punktach gry na automatach o niskich wygranych o 34,7% w porównaniu do roku 2008. Przychody te w roku 2008 w porównaniu do roku 2007 wzrosły o blisko 74,5%, a zatem w roku 2009 nastąpiło spowolnienie dynamiki wzrostu przychodów z tego tytułu.

Tabela 18 Średnia liczba automatów do gry o niskich wygranych eksploatowanych w punktach gry na automatach o niskich wygranych w latach 2007-2009

średnia liczba automatów do gry o niskich wygranych			dynamika wzrostu liczby automatów (rok poprzedni = 100)	
2007	2008	2009	2008	2009
27 746	38 871	52 561	140,1	135,2

Źródło: dane na podstawie danych z systemu POLTAX oraz danych Służby Celnej

Liczba punktów gry na automatach o niskich wygranych, w których prowadzona była działalność na koniec roku 2009 wyniosła **53 156**.

2.2. Wygrane w grach i zakładach wzajemnych

Tabela 19 Wygrane w grach i zakładach wzajemnych na przestrzeni lat 2007-2009

(w tys. zł)

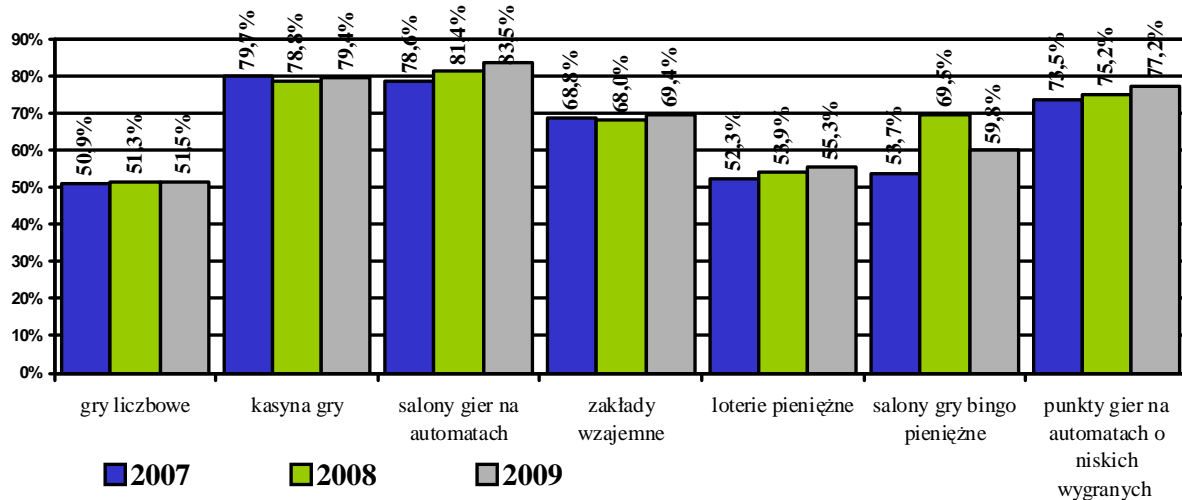
Wyszczególnienie	wygrane			dynamika wygranych (rok poprzedni = 100)	
	2007	2008	2009	2008	2009
gry liczbowe	1 345 805	1 659 872	1 543 557	123,3	93,0
kasyna gry	1 064 308	1 066 668	1 123 379	100,2	105,3
salony gier na automatach	1 625 616	2 371 876	2 701 742	145,9	113,9
zakłady wzajemne	582 320	603 540	619 084	103,6	102,6
loterie pieniężne	71 383	107 933	132 400	151,2	122,7
salony gry bingo pieniężne	1 202	2 552	1 216	212,3	47,6
punkty gier na automatach o niskich wygranych	3 626 914	6 466 995	8 945 224	178,3	138,3
R A Z E M	8 317 548	12 279 436	15 066 602	147,6	122,7

Źródło: dane na podstawie: sprawozdania SGL-1 oraz danych Służby Celnej

W 2009 roku nastąpił wzrost wygranych z gier i zakładów wzajemnych o 22,7% w porównaniu do roku 2008. Wygrane te w roku 2008 w porównaniu do roku 2007 wzrosły o 47,65%, a zatem w roku 2009 nastąpiło spowolnienie dynamiki wzrostu wygranych. Wzrost odnotowano we wszystkich sektorach za wyjątkiem salonów gry bingo pieniężne oraz gier liczbowych. Najwyższą dynamikę wzrostu wygranych w roku 2009, niższą jednak niż w roku 2008, odnotowano w zakresie gier na automatach o niskich wygranych (wzrost o 38,3%).

Zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy, ogólna wartość wygranych w grze liczbowej, totalizatorze i grze bingo pieniężne nie mogła być niższa niż 50% kwoty wpłaconych stawek, a w loterii pieniężnej, loterii fantowej, grze telebingo oraz grze bingo fantowe nie mogła być niższa niż 30% łącznej ceny przeznaczonych do sprzedaży losów lub innych dowodów udziału w grze.

Wykres 4 Udział wygranych w przychodach z gier i zakładów wzajemnych w latach 2007-2009

2.3. Sytuacja finansowo – ekonomiczna podmiotów rynku gier i zakładów wzajemnych

W 2009 roku w różnych segmentach rynku gier i zakładów wzajemnych, na podstawie udzielonych zezwoleń działalność prowadziło 89 podmiotów gospodarczych. Liczbę tych podmiotów obrazuje tabela poniżej.

Tabela 20 Liczba podmiotów prowadzących działalność na rynku gier i zakładów wzajemnych w latach 2008-2009 w zakresie gier i zakładów wzajemnych

wyszczególnienie	liczba podmiotów	
	2008	2009
gry stanowiące monopol Państwa	1 ^{*/}	1 ^{*/}
gry zaliczane do tzw. wysokiego hazardu (spółki prowadzące działalność wyłącznie w oparciu o zezwolenia udzielone przez MF oraz 5 spółek działających jednocześnie w oparciu o zezwolenia udzielone przez MF i dyrektorów IS)	19	25
gry zaliczane do tzw. niskiego hazardu (spółki prowadzące działalność wyłącznie w oparciu o zezwolenia udzielone przez dyrektorów IS oraz 2 spółki działające jednocześnie w oparciu o zezwolenia udzielone przez MF i dyrektorów IS)	55	63
R A Z E M	75	89

^{*/}jeden podmiot znajduje się w procesie likwidacji i nie prowadzi działalności

Wyniki finansowo-ekonomiczne podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na rynku gier i zakładów wzajemnych w 2009 roku wykazane w bilansie oraz rachunku zysków i strat na dzień 31 grudnia 2009 roku oraz w sprawozdawczości sporządzanej przez podmioty dla Ministerstwa Finansów kształtowały się w sposób określony w punktach 2.3.1 -2.3.3.

2.3.1. Sytuacja majątkowa oraz źródła finansowania majątku podmiotów

Wartość aktywów jak i pasywów podmiotów prowadzących działalność na rynku gier i zakładów wzajemnych na dzień 31 grudnia 2009 roku wyniosła 2 639 027 tys. zł wobec 2 768 387 tys. zł w roku poprzednim.

Tabela 21 Struktura majątku podmiotów rynku gier i zakładów wzajemnych oraz źródła jego finansowania

wyszczególnienie	2008				2009			
	ogółem podmioty	w tym:			ogółem podmioty	w tym:		
		podmioty realizujące monopol Państwa	podmioty posiadające zezwolenia wydane przez MF oraz przez IS (14+5) – wysoki hazard	podmioty posiadające zezwolenia wydane przez IS oraz przez MF – niski hazard (43+2)		podmioty realizujące monopol Państwa	podmioty posiadające zezwolenia wydane przez MF oraz przez IS (22+3) – wysoki hazard	podmioty posiadające zezwolenia wydane przez IS – niski hazard (62+1)
Liczba podmiotów	75	1*/	19	55	89	1*/	25	63
Aktywa (w tys. zł)	2.768.387	1.132.957	622.567	1.012.863	2.639.026	803.946	949.352	885.728
w tym: A. majątek trwały	1.308.123	129.328	454.909	723.886	1.510.600	166.703	721.733	622.164
B. majątek obrotowy	1.460.264	1.003.629	167.658	288.977	1.128.426	637.243	227.619	263.564
Pasywa (w tys. zł)	2.768.387	1.132.957	622.567	1.012.863	2.639.026	803.946	949.352	885.728
w tym:								
A. Kapitały własne	1.637.258	858.979	247.552	530.727	1.387.456	509.896	406.763	470.797
w tym:								
- Kapitał podstawowy	273.336	114.071	79.903	79.362	295.934	113.153	95.098	87.683
B. zobowiązania ogółem i rezerwy na zobowiązania	1.131.129	273.978	375.015	482.136	1.251.570	294.050	542.589	414.931
w tym: - długoterminowe	238.585	33.362	114.648	90.575	216.063	15.414	135.797	64.852
- krótkoterminowe	892.544	240.616	260.367	391.561	967.089	222.375	396.297	348.417
- rezerwy					68.418	56.261	10.495	1.662
Przychody z całokształtu działalności (w tys. zł)	14.870.298	3.572.085	5.259.760	6.038.453	16.689.232	3.401.158	6.531.168	6.756.906
Koszty z całokształtu działalności (w tys. zł)	14.096.518	3.189.968	5.197.806	5.708.744	16.136.167	3.091.463	6.497.045	6.547.659
Zysk/strata z działalności gospodarczej (w tys. zł)	773.780	382.117	61.954	329.709	553.065	309.695	34.123	209.247
Zyski nadzwyczajne (w tys. zł)	198	0	0	198	4	0	0	4
Starty nadzwyczajne (w tys. zł)	1.232	0	7	1.225	1.422	0	0	1.422
Zysk / strata brutto (w tys. zł)	772.746	382.117	61.947	328.682	551.647	309.695	34.123	207.829
Podatek dochodowy (w tys. zł)	162.035	76.750	16.232	69.053	125.594	61.039	17.823	46.732
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego (w tys. zł)	45.860	45.860	0	0	61.227	37.312	15.338	8.577
Wzrost aktywów z tyt. odroczonego podatku dochodowego (w tys. zł)	105	0	0	105	6.637	0	6.443	194
Zysk / strata netto (w tys. zł)	564.956	259.507	45.715	259.734	371.463	211.344	7.405	152.714

* jeden podmiot znajduje się w procesie likwidacji i nie prowadzi działalności

Źródło: dane liczbowe uzyskane z bilansów oraz rachunku zysków i strat spółek prowadzących działalność na podstawie zezwoleń wydanych przez Ministra Finansów, dyrektorów izb skarbowych oraz dyrektorów izb celnych

W strukturze aktywów w 2009 roku:

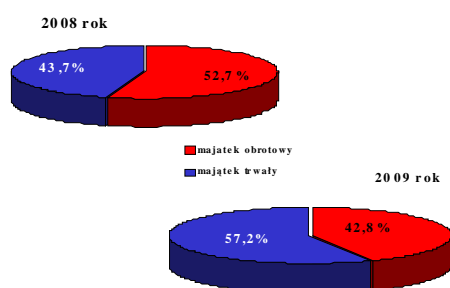
- **majątek trwały** stanowił **57,2 %** wobec **47,3 %** przed rokiem, w tym:
 - w spółkach prowadzących działalność w zakresie objętym monopolem Państwa 20,7% wobec 11,4% w roku poprzednim,
 - w pozostałych podmiotach odpowiednio 76,0% (wysoki hazard) oraz 70,2% (niski hazard) wobec 73,1% (wysoki hazard) oraz 71,5% (niski hazard) w roku poprzednim,

- **majątek obrotowy** stanowił **42,8%** wobec **52,7%** przed rokiem, w tym:
 - w spółkach prowadzących działalność w zakresie objętym monopolem Państwa 79,3% wobec 88,6% w roku poprzednim,
 - w pozostałych podmiotach odpowiednio 24,0% (wysoki hazard) oraz 29,8% (niski hazard) wobec 26,9% (wysoki hazard) oraz 28,5% (niski hazard) przed rokiem.

W strukturze całego rynku gier i zakładów wzajemnych wartość aktywów podmiotów prowadzących działalność na tym rynku wyniosła:

- w odniesieniu do spółek prowadzących działalność w zakresie objętym monopolem Państwa w 2009 roku 30,5% wobec 40,9% w roku poprzednim,
- w pozostałych podmiotach odpowiednio 5,9% (wysoki hazard) oraz 33,6% (niski hazard) wobec 22,5% (wysoki hazard) oraz 36,6% (niski hazard) w roku poprzednim.

Wykres 5 Struktura majątku podmiotów rynku gier i zakładów wzajemnych w latach 2008-2009

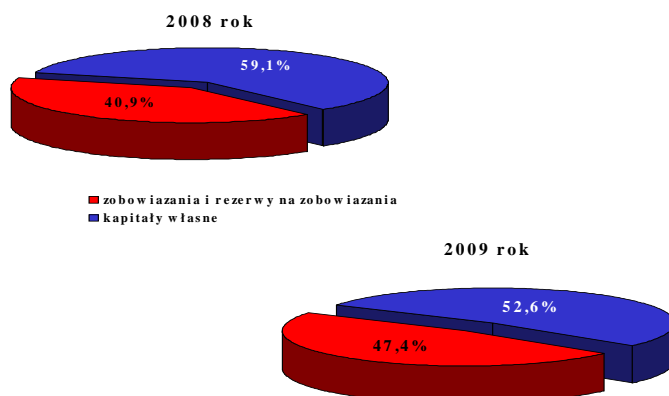

W 2009 roku w strukturze aktywów podmiotów rynku gier i zakładów wzajemnych, majątek obrotowy zmniejszył się o 9,9 punktu procentowego w stosunku do 2008 roku, a majątek trwały był odpowiednio wyższy. Sposób zaangażowania kapitałów podmiotów ww. rynku przedstawia Tabela 21.

W roku 2009 w strukturze pasywów:

- **kapitały własne** stanowiły **52,6%** wobec **59,1%** w roku poprzednim, w tym:
 - w spółkach prowadzących działalność w zakresie objętym monopolem Państwa 63,4% wobec 75,8% w roku poprzednim,
 - w pozostałych podmiotach odpowiednio 42,8% (wysoki hazard) oraz 53,2% (niski hazard) wobec 39,8% (wysoki hazard) oraz 52,4% (niski hazard) w roku poprzednim.
- **zobowiązania i rezerwy na zobowiązania** stanowiły 47,4% wobec 40,9% w roku poprzednim, w tym w spółkach prowadzących działalność:
 - w zakresie objętym monopolem Państwa 36,6% wobec 24,2% w roku poprzednim,
 - w pozostałych podmiotach odpowiednio 57,2% (wysoki hazard) oraz 46,8% (niski hazard) wobec 60,2% (wysoki hazard) oraz 47,6% (niski hazard) w roku poprzednim.

Wykres 6 Struktura źródeł finansowania majątku podmiotów rynku gier i zakładów wzajemnych w latach 2008-2009.

Powyższe dane wskazują, że w roku 2009 w porównaniu z rokiem 2008, na finansowanie majątku podmioty działające na rynku gier i zakładów wzajemnych w ujęciu globalnym zmniejszają zaangażowanie kapitałów własnych (odpowiednio 52,6% i 59,1%) w stosunku do kapitałów obcych (odpowiednio 47,4% i 40,9%). Jest to utrzymanie wcześniejszego trendu spadkowego udziału kapitałów własnych (o 6,5 punktu procentowego) na korzyść zewnętrznych źródeł finansowania majątku.

Ponadto, struktura źródeł finansowania majątku kształtowała się różnie w poszczególnych podmiotach prowadzących działalność na rynku gier i zakładów wzajemnych, i tak:

- podmioty prowadzące działalność w zakresie objętym monopolem Państwa w większym stopniu angażowały kapitały własne niż obce. W strukturze pasywów tych podmiotów - kapitały własne w roku 2009 stanowiły 63,4% wobec 75,8% przed rokiem, a zobowiązania ogółem i rezerwy na zobowiązania stanowiły 36,6% wobec 24,2% przed rokiem,
- podmioty zaliczone do grupy tzw. „wysokiego hazardu” w większym stopniu angażowały kapitały obce niż własne. W strukturze pasywów kapitały własne w roku 2009 stanowiły 42,8% wobec 39,8% przed rokiem, a zobowiązania ogółem i rezerwy na zobowiązania stanowiły 57,2% wobec 60,2% przed rokiem,
- podmioty zaliczane do grupy tzw. „niskiego hazardu” w większym stopniu angażowały kapitały własne niż obce. W strukturze pasywów kapitały własne w roku 2009 stanowiły 53,2% wobec 52,4% przed rokiem, a zobowiązania ogółem i rezerwy na zobowiązania stanowiły 46,8% wobec 47,6% przed rokiem.

Przychody z całokształtu działalności w 2009 roku w stosunku do roku ubiegłego były wyższe o 12,2%, przy czym w spółkach prowadzących działalność w zakresie objętym monopolem Państwa były niższe o 4,8%, zaś w pozostałych podmiotach odpowiednio wyższe o 24,0% (wysoki hazard) i 11,9% (niski hazard).

Na przychody z całokształtu działalności podmiotów prowadzących działalność na rynku gier i zakładów wzajemnych składają się przychody netto ze sprzedaży towarów i usług, pozostałe przychody operacyjne oraz przychody finansowe.

Wynik finansowy brutto podmiotów prowadzących działalność na rynku gier i zakładów wzajemnych w roku 2009 wyniósł 551 647 tys. zł, i spadł o 28,6% w porównaniu do 772 746 tys.

zł w roku 2008, w tym w jednoosobowych spółkach Skarbu Państwa prowadzących działalność w zakresie gier stanowiących monopol Państwa w 2009 roku wynik finansowy brutto wyniósł 309 695 tys. zł i spadł o 18,9% w porównaniu do 382 117 tys. zł w roku 2008.

Podatek dochodowy w ww. podmiotach w 2009 roku był niższy i wyniósł 125 594 tys. zł wobec 162 035 tys. zł w roku poprzednim, natomiast obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego w 2009 roku wyniosły 61 227 tys. zł wobec 45 860 tys. zł w roku poprzednim. Wzrost wartości wpływów z tytułu obowiązkowych obciążeń wyniku finansowego spowodowany jest pojawieniem się obciążeń także w pozostałych spółkach działających w zakresie wysokiego i niskiego hazardu. Do 2008 r. spółki działające w zakresie monopolu Państwa generowały 100% wpływów z tego tytułu.

Wynik finansowy netto ww. podmiotów w 2009 roku ukształtował się na poziomie 371 463 tys. zł, w tym:

- w spółkach prowadzących działalność w zakresie objętym monopolem Państwa na poziomie 211 344 tys. zł,
- w pozostałych spółkach odpowiednio 7 405 tys. zł (wysoki hazard) oraz 152 714 tys. zł (niski hazard).

2.3.2. Kapitały własne podmiotów

Tabela 22 Struktura kapitałów własnych podmiotów rynku gier i zakładów wzajemnych (w tys. zł)

wyszczególnienie	2008				2009			
	ogółem podmioty	w tym:			ogółem podmioty	w tym:		
		podmioty realizujące monopol Państwa	podmioty posiadające zezwolenia wydane przez MF i IS (14+5) – wysoki hazard	podmioty posiadające zezwolenia wydane przez IS i MF (53+2) – niski hazard		podmioty realizujące monopol Państwa	podmioty posiadające zezwolenia wydane przez MF oraz przez IS (22+3) – wysoki hazard	Podmioty posiadające zezwolenia wydane przez IS – niski hazard (62+1)
Liczba podmiotów	75	1 ^{*/}	19	55	89	1 ^{*/}	25	63
Kapitały własne, w tym:	1.483.542	858.978	247.552	377.012	1.387.456	509.896	406.763	470.797
Kapitał podstawowy	264.586	114.071	79.903	70.612	295.934	113.153	95.098	87.683
Kapitał zapasowy	742.153	485.400	163.195	93.558	709.373	185.400	340.590	183.383
Kapitał z aktualizacji wyceny	673	0	1.026	-353	912	0	863	49
Poz. kapitały rezerwowe	37.104	0	6.628	30.476	77.152	0	17.134	60.018
Zysk/strata lat ubiegłych	-75.409	0	-56.567	-18.842	-67.265	0	-54.215	-13.050
Zysk/strata roku obrotowy	523.011	259.507	55.574	207.930	432.577	248.655	22.631	161.291
Odpisy zysku netto	-8.576	0	-2.207	-6.369	-61.227	-37.312	-15.338	-8.577

^{*/} jeden podmiot znajduje się w procesie likwidacji i nie prowadzi działalności

Źródło: dane liczbowe uzyskane z bilansów oraz rachunku zysków i strat spółek prowadzących działalność na podstawie zezwoleń udzielonych przez Ministra Finansów, dyrektorów izb skarbowych oraz dyrektorów izb celnych

Łączna wartość kapitałów własnych podmiotów rynku gier zakładów wzajemnych w 2009 roku, w stosunku do roku ubiegłego, spadła o 6,5% w tym:

- w spółkach prowadzących działalność w zakresie gier objętych monopolem Państwa nastąpił spadek o 40,6%,
- w spółkach zaliczonych do grupy podmiotów prowadzących działalność w zakresie tzw. gier zaliczanych do wysokiego hazardu wzrosła o 64,3%,

- w spółkach zaliczonych do grupy podmiotów prowadzących działalność w zakresie tzw. gier zaliczanych do niskiego hazardu wzrosła o 24,9%.

Łączna wartość kapitału podstawowego (udziały, akcje), w stosunku do roku ubiegłego, była wyższa o 11,8%, w tym:

- w spółkach prowadzących działalność w zakresie gier objętych monopolem Państwa była niższa o 0,8%,
- w spółkach zaliczonych do grupy podmiotów prowadzących działalność w zakresie tzw. gier zaliczanych do wysokiego hazardu była wyższa o 19,0%,
- w spółkach zaliczonych do grupy podmiotów prowadzących działalność w zakresie tzw. gier zaliczanych do niskiego hazardu wzrosła o 24,2%.

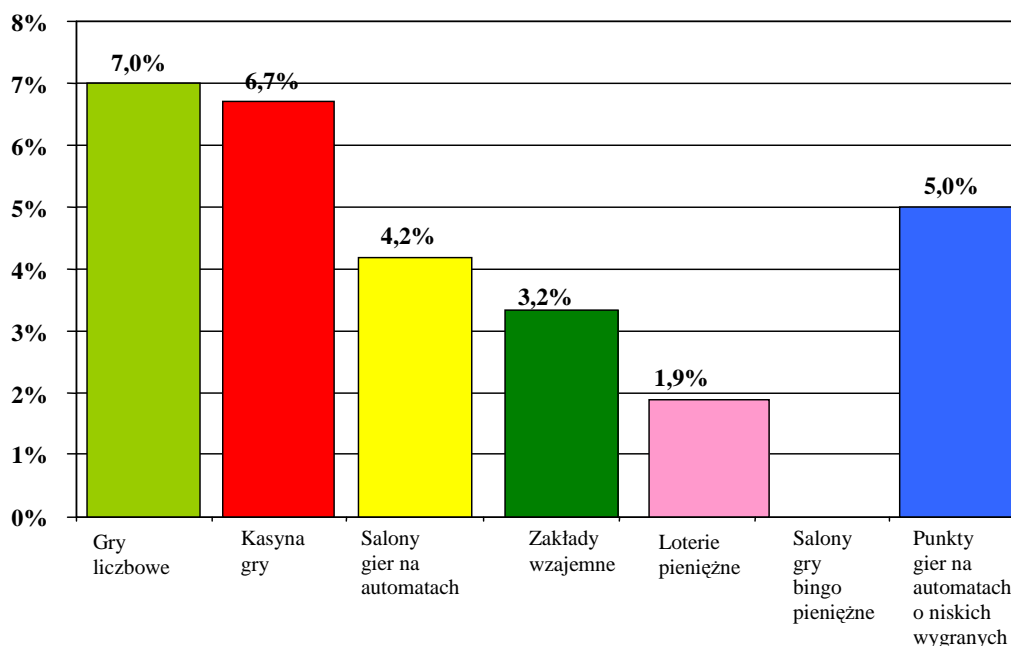
Łączna wartość kapitału zapasowego, w stosunku do roku ubiegłego, spadła o 4,4%, w tym:

- w spółkach prowadzących działalność w zakresie gier objętych monopolem Państwa spadek wyniósł 61,8%,
- w spółkach zaliczonych do grupy podmiotów prowadzących działalność w zakresie tzw. gier zaliczanych do wysokiego hazardu wzrosła o 108,7%,
- w spółkach zaliczonych do grupy podmiotów prowadzących działalność w zakresie tzw. gier zaliczanych do niskiego hazardu wzrosła o 96,0%.

2.3.3. Rentowność sprzedaży gier i zakładów wzajemnych

Rentowność sprzedaży gier i zakładów wzajemnych w poszczególnych segmentach rynku w 2009 roku, podobnie jak w latach poprzednich, charakteryzuje się bardzo dużą rozpiętością. Rentowność loterii pieniężnych wyniosła 1,9%, a gier liczbowych spadła do 7,0%. Ujemną rentowność odnotowano w zakresie gry bingo pieniężne.

Wykres 7 Wskaźniki rentowności gier i zakładów wzajemnych w 2009 roku

Rentowność sprzedaży w poszczególnych segmentach rynku gier i zakładów wzajemnych w latach 2007-2009 przedstawiała się w sposób następujący:

gry liczbowe

Tabela 23 Wskaźniki rentowności sprzedaży gier liczbowych w latach 2007-2009

rok	wskaźnik rentowności
2007	9,0%
2008	9,2%
2009	7,0%

Źródło: dane na podstawie sprawozdania SGL-1

Rentowność sprzedaży gier liczbowych w 2009 roku kształtowała się na niższym o 2,2 punktu procentowego poziomie w stosunku do 2008 roku, tj. na poziomie 7,0%.

kasyna gry

Tabela 24 Wskaźniki rentowności sprzedaży gier urządzanych w kasynach gry w latach 2007-2009

rok	wskaźnik rentowności	liczba ośrodków gier	
		całkowita	ośrodki nierentowne
2007	1,6%	28	11
2008	7,5%	27	11
2009	6,7%	27	9

Źródło: dane na podstawie sprawozdania SGL-1

W 2009 roku wskaźnik rentowności spadł o 0,8 punktu procentowego w stosunku do roku poprzedniego i osiągnął wartość 6,7%. Liczba nierentownych ośrodków gier zmniejszyła się z 11 do 9 ośrodków.

salony gier na automatach

Tabela 25 Wskaźniki rentowności sprzedaży gier urządzanych w salonach gier na automatach w latach 2007-2009

rok	wskaźnik rentowności	liczba ośrodków gier	
		całkowita	ośrodki nierentowne
2007	5,8%	204	35
2008	5,6%	251	53
2009	4,2%	288	95

Źródło: dane na podstawie sprawozdania SGL-1

W roku 2009 zaobserwowano spadek wskaźnika rentowności dla gier urządzanych w salonach gier na automatach o 1,4 punktu procentowego do poziomu 4,2%. Jednocześnie liczba ośrodków nierentownych w 2009 roku w stosunku do 2008 roku wzrosła do 95 ośrodków. Wynika to z uruchomienia dużej liczby nowych ośrodków gier w roku 2008 i 2009.

zakłady wzajemne

Tabela 26 Wskaźniki rentowności sprzedaży zakładów wzajemnych w latach 2007-2009

Rok	wskaźnik rentowności
2007	4,7%
2008	6,1%
2009	3,2%

Źródło: dane na podstawie sprawozdania SGL-1

Odwróceniu uległa dotychczasowa tendencja wzrostowa tego wskaźnika. W roku 2009 wskaźnik rentowności sprzedaży zakładów wzajemnych spadł o 2,9 punktu procentowego do 3,2%.

↳ loterie pieniężne

Tabela 27 Wskaźniki rentowności sprzedaży loterii pieniężnych w latach 2007-2009

rok	wskaźnik rentowności			
	ogółem	Totalizator Sportowy Sp. z o.o.	PML Sp. z o.o.*	PML Sp. z o.o. w likwidacji
2007	9,0%	9,0%	ujemny	27%
2008	2,7%	2,7%	-	-
2009	1,9%	1,9%	-	-

Źródło: dane na podstawie sprawozdania SGL-1

* PML Sp. z o.o. w likwidacji od 31 sierpnia 2007 roku

W 2009 roku rentowność sprzedaży w segmencie rynku loterii pieniężnych w stosunku do roku 2008 spadła o 0,8 punktu procentowego. W 2009 roku, analogicznie jak w roku 2008, loterie pieniężne były urządzane tylko przez Totalizator Sportowy Sp. z o.o.

↳ salony gry bingo pieniężne

Tabela 28 Wskaźniki rentowności sprzedaży gry bingo pieniężne w latach 2007-2009

Rok	wskaźnik rentowności
2007	ujemny
2008	18,5%
2009	ujemny

Źródło: dane na podstawie sprawozdania SGL-1

W 2009 roku zamknięto nierentowny salon gry bingo pieniężne, drugi z dwóch salonów odnotował straty z tytułu prowadzonej działalności.

↳ punkty gry na automatach o niskich wygranych

Tabela 29 Wskaźniki rentowności sprzedaży gier na automatach o niskich wygranych w latach 2007 – 2009

Rok	wskaźnik rentowności
2007	7,9%
2008	5,4%
2009	5,0%

Źródło: dane na podstawie rocznej informacji z działalności podmiotów w punktach gier na automatach o niskich wygranych

Wskaźnik rentowności sprzedaży gier urządzanych w punktach gier na automatach o niskich wygranych w 2009 roku, w porównaniu do 2008 roku, obniżył się o 0,4 punktu procentowego do poziomu 5,0%.

3. Podatek od gier, opłaty i dopłaty w grach stanowiących monopol Państwa

3.1. Podatek od gier

Tabela 30 Podatek od gier na podstawie sprawozdań SGL-1 oraz danych Służby Celnej

(w tys. zł)

wyszczególnienie	podatek od gier			dynamika podatku od gier (rok poprz. = 100)	
	2007	2008	2009	2008	2009
gry liczbowe	529 027	647 352	599 062	122,4	92,5
kasyna gry	122 051	129 707	131 605	106,3	101,5
salony gier na automatach	198 897	244 555	240 600	123,0	98,4
zakłady wzajemne	83 948	87 739	87 291	104,5	99,5
loterie pieniężne	20 491	30 029	35 928	146,5	119,6
salony gry bingo pieniężne	225	369	168	164,0	45,5
razem gry i zakłady wzajemne	954 639	1 139 751	1 094 654	119,4	96,0
punkty gier na automatach o niskich wygranych	155 381	294 559	487 415	189,6	165,5
R A Z E M	1 110 020	1 434 310	1 582 069	129,2	110,3

Kwoty należne z tytułu podatku od gier w 2009 roku osiągnęły poziom 1,58 mld zł i były wyższe niż w roku 2008 o 147,8 mln zł.

Zrealizowane dochody budżetu państwa z tytułu podatku od gier za 2009 rok wyniosły również 1,58 mld zł⁶.

Ponad 10-procentowy wzrost wpływów został wygenerowany przede wszystkim przez segment gier na automatach o niskich wygranych, którego wzrost o 65,5% zrekompensował 4-procentowy spadek łącznych wpływów z pozostałych gier i zakładów wzajemnych.

W poszczególnych segmentach gier w 2009 roku wpływy z podatku od gier kształtowały się następująco:

- Wzrost wpływów z podatku od gier zaobserwowano w zakresie:
 - gier na automatach o niskich wygranych – wzrost o 65,5% (największy),
 - loterii pieniężnych – wzrost o 19,6%,
 - w kasynach gry – wzrost o 1,5%,

W pozostałych segmentach gier i zakładów wzajemnych zanotowano spadek wpływów z podatku od gier:

- w salonach gry bingo pieniężne – spadek o 54,5% (największy),
- w grach liczbowych – spadek o 7,5%,
- w salonach gier na automatach - spadek o 1,6%,
- w segmencie zakładów wzajemnych – spadek o 0,5%.

W analizowanym okresie, w dochodach budżetu państwa z tytułu podatku od gier, wzrósł relatywnie udział podatku od gier na automatach o niskich wygranych, również w niewielkim zakresie wzrastał udział podatku od gier z loterii pieniężnych. Zanotowano spadek udziału wpływów podatkowych z gier liczbowych, gier urządzanych w kasynach gry, salonach gier na automatach i zakładów wzajemnych.

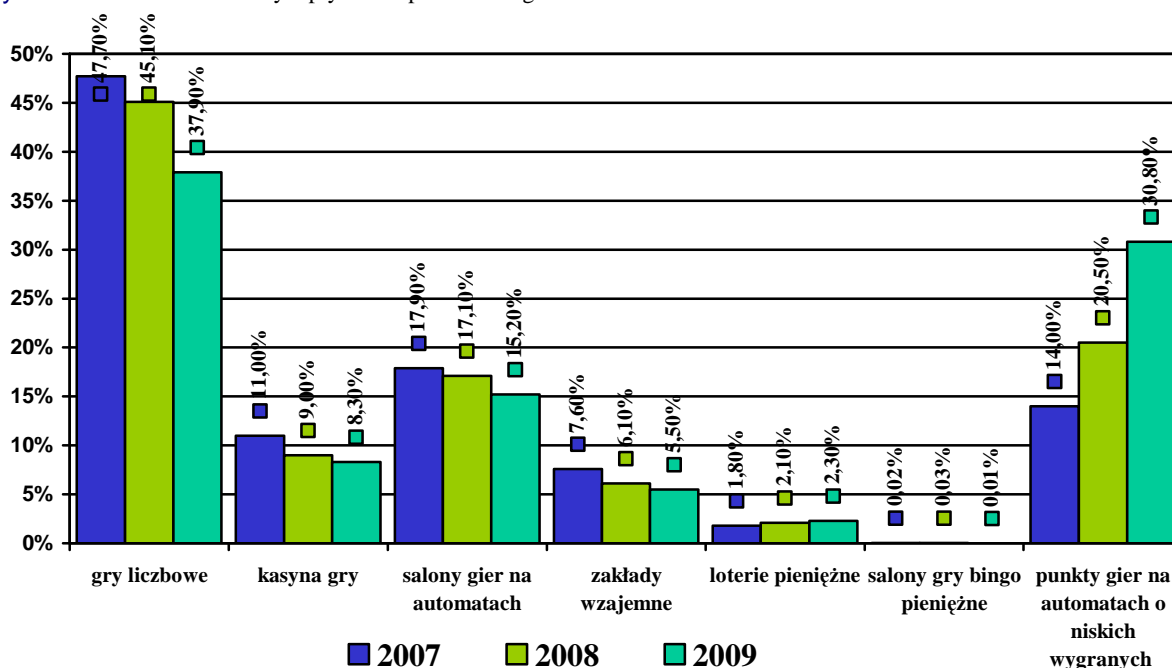
⁶ Dane z wykonania budżetu państwa za 2009 r.

Tabela 31 Struktura wpływów z podatku od gier w latach 2007-2009 w podziale na rodzaje gier i zakłady wzajemne

rodzaj gry	2007	2008	2009
gry liczbowe	47,7%	45,1%	37,9%
kasyna gry	11,0%	9,0%	8,3%
salony gier na automatach	17,9%	17,1%	15,2%
zakłady wzajemne	7,6%	6,1%	5,5%
loterie pieniężne	1,8%	2,1%	2,3%
salony gry bingo pieniężne	0,02%	0,03%	0,01%
razem gry i zakłady wzajemne	86,0%	79,5%	69,2%
punkty gier na automatach o niskich wygranych	14,0%	20,5%	30,8%
RAZEM	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: dane na podstawie sprawozdania SGL-1 oraz danych Szużby Celnej.

Wykres 8 Zmiana struktury wpływów z podatku od gier w latach 2007-2009

W strukturze wpływów z podatku od gier za 2009 rok największy udział miały następujące rodzaje gier i zakładów wzajemnych, w kolejności:

- gry liczbowe (37,9%),
- punkty gier na automatach o niskich wygranych (30,8%),
- salony gier na automatach (15,2%),
- kasyna gry (8,3%),
- zakłady wzajemne (5,5%),
- loterie pieniężne i bingo pieniężne (odpowiednio: 2,31% i 0,01%).

Struktura wpływów z podatku od gier na przestrzeni lat 2007-2009 wskazuje na sukcesywne zmniejszenie się udziału wpływów z gier liczbowych, kasyn gry, salonów gier na automatach, zakładów wzajemnych w łącznych wpływach z podatku od gier. Wzrost wystąpił w segmentach: gier na automatach o niskich wygranych – z 14% w 2007 roku do 30,8% w roku 2009 oraz z loterii pieniężnych, w marginalnym zakresie z 1,8% w 2007 roku do 2,3% w roku 2009.

Dynamika wpływów z tytułu podatku od gier w poszczególnych segmentach rynku gier i zakładów wzajemnych jest zróżnicowana i przedstawiała się w następujący sposób:

↳ gry liczbowe

Podatek od gier liczbowych w roku 2009 zmniejszył się w stosunku do 2008 r. Udział podatku od gier liczbowych w łącznych wpływach z tytułu podatku od gier na przestrzeni lat 2007-2009 przedstawiał się w sposób następujący:

- w 2007 roku – 47,7%,
- w 2008 roku – 45,1%
- w 2009 roku – 37,9%

↳ kasyna gry

Udział podatku od gier urządzanych w kasynach gry w łącznych wpływach z tytułu podatku od gier w latach 2008 i 2009 roku obniżał się:

- w 2007 roku – 11,0%,
- w 2008 roku – 9%
- w 2009 roku – 8,3%.

↳ salony gier na automatach

W analizowanym okresie udział podatku od gier na automatach w salonach gier w łącznych wpływach z tytułu podatku od gier spadał i przedstawiał się następująco:

- w 2007 roku – 17,9%,
- w 2008 roku – 17,1%
- w 2009 roku – 15,2%.

↳ zakłady wzajemne

Na przestrzeni lat 2007 – 2009 udział wpływów z tytułu podatku od gier z zakładów wzajemnych w podatku od gier ogółem stopniowo malał:

- w 2007 roku – 7,6%,
- w 2008 roku – 6,1%
- w 2009 roku – 5,5%.

Tabela 32 Podatek od gier z zakładów wzajemnych w latach 2007 - 2009

(w tys. zł)

rodzaje zakładów wzajemnych	2007	2008	2009
Totalizatory	1 161	1 229	1 207
Bukmacherstwo	82 787	86 510	86 084
R A Z E M	83 948	87 739	87 291

Źródło: dane na podstawie sprawozdania SGL-1

Dominująca część wpływów z podatku od gier z zakładów wzajemnych w latach 2007-2009 generowana była przez podmioty urządzające zakłady bukmacherstwa, ich udział w roku 2009 utrzymywał się na poziomie zbliżonym do poziomu z roku 2008, tj. ponad 98 %.

a) zakłady totalizatora – struktura wpływów z podatku od gier

Tabela 33 Struktura wpływów podatku od gier z zakładów totalizatora w latach 2007-2009.

rodzaje totalizatorów	2007	2008	2009
odgadywanie wyników współzawodnictwa zwierząt	15,8%	20,2%	34,3%
odgadywanie wyników współzawodnictwa ludzi	84,2%	79,8%	65,7%

Źródło: dane na podstawie sprawozdania SGL-1

W strukturze wpływów z podatku od gier z zakładów totalizatora, przeważał podatek od zakładów polegających na odgadywaniu wyników sportowego współzawodnictwa ludzi, jednak utrzymuje się dynamika wzrostu wpływów podatkowych z tytułu zakładów polegających na odgadywaniu wyników sportowego współzawodnictwa zwierząt. Zgodnie z ustawą, stawka podatku od gier dla zakładów wzajemnych wynosi 10%, a na odgadywanie wyników sportowego współzawodnictwa zwierząt na podstawie zezwoleń udzielonych wyłącznie na ich urządzenie – 2%. Odwrotną tendencję odnotowano dla zakładów totalizatora obejmujących współzawodnictwo ludzi.

b) zakłady bukmacherstwa – struktura wpływów z podatku od gier

Tabela 34 Struktura wpływów z podatku od gier z zakładów bukmacherskich w latach 2007-2009

rodzaje zakładów bukmacherskich	2007	2008	2009
odgadywanie wyników współzawodnictwa zwierząt	0,3%	0,3%	0,2%
odgadywanie wyników współzawodnictwa ludzi i inne zdarzenia	99,7%	99,7%	99,8%

Źródło: dane na podstawie sprawozdania SGL-1

W strukturze wpływów z podatku od gier z zakładów bukmacherstwa, zdecydowanie przeważał podatek od zakładów polegających na odgadywaniu wyników sportowego współzawodnictwa ludzi i innych zdarzeń, który stanowił w 2009 roku 99,8%. W strukturze tych wpływów podatkowych większą część wpływów, tj. 57,7% uzyskano z tytułu „zaistnienia różnych zdarzeń” społecznych lub ekonomicznych. Stanowi to spadek w stosunku do roku 2008, w którym z tego samego tytułu uzyskano 59,3% wpływów podatkowych w strukturze podatku od zakładów bukmacherskich. Pozostałe 42,1% wpływów podatkowych w 2009 roku uzyskano z zakładów polegających na odgadywaniu wyników sportowego współzawodnictwa ludzi. Podatkowe przychody z tytułu prowadzenia zakładów bukmacherstwa w zakresie odgadywania wyników sportowego współzawodnictwa zwierząt w strukturze całości podatków od gier z zakładów bukmacherstwa wyniosły w roku 2009 odpowiednio 0,2%, tj. spadły w stosunku do roku 2008, kiedy stanowiły 0,3% ogółu podatków z tytułu bukmacherstwa.

↳ loterie pieniężne

W strukturze wpływów z podatku od gier udział wpływów z urządzanych loterii pieniężnych sukcesywnie rósł w okresie 2007-2009 i kształtował się następująco:

- o w 2007 roku – 1,8%,
- o w 2008 roku – 2,1%
- o w 2009 roku – 2,3%.

↳ salony gry bingo pieniężne

W latach 2007-2009 notowano niskie wpływy z tytułu podatku od gry bingo pieniężne. W strukturze podatku od gier udział gry bingo pieniężne kształtował się następująco:

- o w 2007 roku – 0,02%,

- w 2008 roku – 0,03%
- w 2009 roku – 0,01%.

↳ punkty gier na automatach o niskich wygranych

Wpływy ze zryczałtowanego podatku od gier na automatach o niskich wygranych w roku 2009 wyniosły 487,4 mln zł i stanowiły 30,8% udziału w podatku od gier z całego rynku gier i zakładów wzajemnych. W porównaniu do roku poprzedniego, w wartościach pieniężnych nastąpił wzrost wpływów podatkowych o 65,5%, co oznaczało utrzymanie się wysokiej tendencji wzrostowej tego segmentu w rynku. W strukturze podatku od gier udział gier na automatach o niskich wygranych kształtował się następująco:

- w 2007 roku – 14%,
- w 2008 roku – 20,5%
- w 2009 roku – 30,8%.

3.2. Wpływy z opłat za zezwolenia, egzaminy i świadectwa zawodowe w 2009 roku

Zgodnie z ustawą opłaty za udzielenie bądź przedłużenie zezwolenia, przeprowadzenie egzaminu, wydanie świadectwa zawodowego i uznanie za równoważne świadectwa wydanego przez wyspecjalizowaną organizację, na podstawie art. 19 ust. 4 ustawy, stanowią dochód budżetu państwa i były wpłacane na wyodrębniony rachunek ministra właściwego do spraw finansów publicznych. W roku 2009 wpływy z tego tytułu wyniosły 49,3 mln zł i były wyższe o 19,4 % niż w roku 2008, kiedy to wpływy z tego tytułu wyniosły 41,3 mln zł. Wysokość wpływów z opłat za zezwolenia, egzaminy i świadectwa zawodowe warunkowana jest indywidualnymi decyzjami podmiotów w zakresie skali i zakresu prowadzenia działalności oraz szkolenia pracowników.

3.3. Dopłaty do stawek, cen losów i innych dowodów udziału w grach

Nowelizacja ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o *grach losowych i zakładach wzajemnych*⁷ z dniem 1 listopada 1994 roku wprowadziła dopłaty do stawek w grach liczbowych stanowiących monopol Państwa w wysokości 20% stawki ustalonej dla gry.

Z dniem 15 czerwca 2003 roku, w wyniku kolejnej nowelizacji ustawy zwiększono stawkę dopłat w grach liczbowych z 20% do 25%. Ponadto ustanowiono dopłaty do wideoloterii, loterii pieniężnych i gry telebingo w wysokości 10%.

Według stanu prawnego obowiązującego na koniec 2009 roku wpływy z ww. źródeł przekazywane były na wyodrębniony rachunek utworzony w tym celu przez:

- ministra właściwego do spraw kultury i dziedzictwa narodowego – w wysokości 20%,
- ministra właściwego do spraw kultury fizycznej i sportu – w wysokości 80%.

Kwotę naliczonych dopłat do stawek w grach stanowiących monopol Państwa w latach 2007-2009 ilustruje tabela poniżej.

⁷ Dz. U. z 1994r., Nr 98, poz. 472

Tabela 35 Wpływy z tytułu dopłat do stawek w grach stanowiących monopol Państwa

(w tys. zł)

Rok	2007	2008	2009
wpływy z dopłat do stawek w grach liczbowych	661 284	809 190	748 827
wpływy z dopłat do stawek w loteriach pieniężnych	13 603	20 019	23 952
RAZEM DOPLĄTY	674 887	829 209	772 779

Źródło: dane na podstawie sprawozdania SGL-1

W roku 2009 przekazano kwotę dopłat w obowiązujących prawem terminach w wysokości 748 311 tys. zł, w tym na:

- kulturę 149 662 tys. zł,
- sport 598 649 tys. zł.

4. Nadzór i kontrola działalności określonej ustawą

4.1. Wykonywanie nadzoru i kontroli od dnia 01.01.2009 r. do dnia 30.10.2009 r.

Zgodnie z art. 48 ustawy minister właściwy do spraw finansów publicznych, sprawował nadzór i kontrolę nad działalnością podmiotów zarządzających i prowadzących gry losowe, zakłady wzajemne lub gry na automatach - w zakresie zgodności tej działalności z przepisami ustawy, udzielonym zezwoleniem oraz regulaminem gry losowej, zakładu wzajemnego lub gry na automacie.

Minister właściwy do spraw finansów publicznych wykonywał nadzór i kontrolę nad działalnością podmiotów zarządzających i prowadzących gry losowe, zakłady wzajemne lub gry na automatach za pośrednictwem podległych mu jednostek takich jak:

- 1) właściwe merytorycznie departamenty Ministerstwa Finansów (Departament Administracji Podatkowej, Departament Służby Celnej oraz Departament Kontroli Celno-Akcyzowej i Kontroli Gier),
- 2) izby skarbowe i urzędy skarbowe,
- 3) urzędy celne.

Zgodnie z art. 48a ustawy, dyrektor izby skarbowej, która udzieliła zezwolenia, sprawował nadzór i kontrolę nad działalnością podmiotów zarządzających gry na automatach o niskich wygranych w zakresie zgodności tej działalności z przepisami ustawy, udzielonym zezwoleniem oraz regulaminem gry.

Korzystając ze stworzonych możliwości prawnych, minister właściwy do spraw finansów publicznych przekazał w drodze rozporządzenia zakres swoich uprawnień nadzorczych i kontrolnych dyrektorom izb skarbowych w stosunku do podmiotów zarządzających gry na obszarze działania izby, takich jak: loterie fantowe, gry bingo fantowe i loterie promocyjne.

Departament Administracji Podatkowej Ministerstwa Finansów, do dnia 30 października 2009 r. sprawował nadzór nad poborem podatku od gier oraz nad postępowaniami karnymi skarbowymi w urzędach skarbowych

Departament Służby Celnej Ministerstwa Finansów wykonywał nadzór i kontrolę poprzez szczegółową analizę przedstawionych dokumentów w postępowaniu administracyjnym, w ramach prowadzonej procedury koncesyjnej.

Departament Kontroli Celno-Akcyzowej i Kontroli Gier Ministerstwa Finansów wykonywał nadzór i kontrolę w podmiotach prowadzących działalność w oparciu o zezwolenie ministra właściwego do spraw finansów publicznych oraz w podmiotach realizujących monopol Państwa w dziedzinie gier losowych.

Nadzór i kontrola właściwych merytorycznie departamentów Ministerstwa Finansów wykonywana była również przez stałą współpracę z innymi organami państwowymi w zakresie nadzoru nad rynkiem gier losowych, zakładów wzajemnych, gier na automatach i gier na automatach o niskich wygranych.

Nadzór i kontrola realizowana przez izby skarbowe, urzędy kontroli skarbowej, urzędy skarbowe oraz urzędy celne była wykonywana przez:

- dyrektorów właściwych izb skarbowych w ramach prowadzonej procedury koncesyjnej oraz w zakresie kontroli prawidłowości urządzania loterii fantowych, gry bingo fantowe, loterii promocyjnych i gier na automatach o niskich wygranych - zgodnie z terytorialnym zasięgiem urządzania tych gier i miejscem wydania decyzji zezwalającej,
- naczelników urzędów skarbowych w zakresie prawidłowości rozliczania zobowiązań podatkowych oraz prawidłowości sporządzania deklaracji podatkowych,
- dyrektorów urzędów kontroli skarbowej w zakresie uprawnień zawartych w ustawie o grach i zakładach wzajemnych,
- naczelników urzędów celnych w zakresie sprawowania szczególnego nadzoru podatkowego nad grami urządzanymi w kasynach gry, grami na automatach w salonach gier na automatach i grami na automatach o niskich wygranych w punktach gier oraz wykonywanie działań kontrolnych w podmiotach urządzających gry na automatach bez zezwolenia.

Celem kontroli prowadzonych przez pracowników Departamentu Kontroli Celno-Akcyzowej i Kontroli Gier na podstawie upoważnień ministra właściwego do spraw finansów publicznych było badanie czy podmiot, któremu minister udzielił zezwolenia lub który realizuje monopol Państwa w dziedzinie gier losowych nie narusza przepisów ustawy o grach i zakładach wzajemnych, nie uchybia przepisom regulaminów oraz czy nie narusza warunków określonych w zezwoleniu. Jednocześnie badano przeciwdziałanie praniu pieniędzy w przypadku urządzania i prowadzenia gier i zakładów wzajemnych. Kontrola w szczególności obejmowała: identyfikację klienta, rejestracje transakcji (podejrzanej lub powyżej określonej kwoty), przechowywanie rejestrów i dokumentów źródłowych przez okres 5 lat, okresową analizę rejestrów i dokumentów źródłowych, przekazywanie informacji Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej, wstrzymywanie transakcji.

Celem kontroli prowadzonych przez dyrektorów izb skarbowych było badanie czy podmiot, któremu dyrektor izby udzielił zezwolenia nie narusza przepisów ustawy o grach i zakładach wzajemnych, nie uchybia przepisom regulaminów oraz czy nie narusza warunków określonych w zezwoleniu.

Celem kontroli prowadzonych przez organy kontroli skarbowej było sprawdzenie czy podmioty wywiązują się z obowiązków wynikających z przepisów prawa podatkowego.

Celem kontroli prowadzonych przez naczelników urzędów celnych było sprawowanie szczególnego nadzoru podatkowego nad prawidłowością urządzania gier w kasynach gry, gier na automatach w salonach gier na automatach i gier na automatach o niskich wygranych w punktach gier na automatach o niskich wygranych. Kontroli podlegało otwarcie i zamknięcie stołów gry

w kasynach gry, obliczanie rezultatów gier na stołach i na automatach, a także przychodów i stosowania maksymalnej stawki i wartości maksymalnej wygranej w grach na automatach o niskich wygranych oraz zasadności i prawidłowości wystawianych imiennych zaświadczeń o uzyskanej wygranej.

Tabela 36 Liczba kontroli w latach 2007-2009

Instytucje przeprowadzające kontrole	2007	2008	2009
Minister Finansów (kontrole realizowane przez Departament Kontroli Celno-Akcyzowej i Kontroli Gier)	22	17	3
Urzędy kontroli skarbowej (kontrole własne)	2	2	47*
Izby skarbowe	12	13	5
Urzędy celne (kontrole doraźne przeprowadzane przez pracowników szczególnego nadzoru podatkowego)	19 749	19 715	23 861

* czternaście urzędów kontroli skarbowej prowadziło postępowania kontrolne w zakresie ustawy o grach i zakładach wzajemnych w 47 podmiotach

4.1.1 Nadzór i kontrola wykonywana przez Departament Kontroli Celno – Akcyzowej i Kontroli Gier Ministerstwa Finansów

Zostały wszczęte 3 kontrole, w tym:

- 1 kontrola loterii promocyjnej,
- 2 kontrole salonów gier na automatach.

Kontrole były ukierunkowane na przeciwdziałanie naruszeniom przepisów prawa prowadzenia i urządzania gier i zakładów wzajemnych zgodnie z własną oceną możliwości ich wystąpienia oraz zgłoszonymi nieprawidłowościami. Kontrole prowadzono w zakresie zgodności urządzania i prowadzenia wymienionych gier i zakładów wzajemnych z przepisami ustawy, udzielonym zezwoleniem oraz zatwierdzonym regulaminem gry losowej, zakładu wzajemnego lub gier na automatach.

W trakcie prowadzonej kontroli loterii promocyjnej stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- brak wydania nagrody głównej laureatowi gry zgodnie z warunkami określonymi w regulaminie,
- brak przekazania przez organizatora loterii uiszczonej przez laureata loterii kwoty należnego podatku od wygranej do urzędu skarbowego zgodnie z przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

W trakcie kontroli prowadzonych w salonach gier na automatach nieprawidłowości nie stwierdzono.

Departament Kontroli Celno-Akcyzowej i Kontroli Gier udzielił odpowiedzi na 39 skarg uczestników gier i zakładów wzajemnych z zakresu zasad organizowanych gier i zakładów wzajemnych dotyczących:

- gier liczbowych – 4 skargi,
- loterii audioteksowych – 8 skarg,
- loterii promocyjnych – 10 skarg,

- zakładów wzajemnych – 9 skarg,
- gier na automatach – 1 skarga,
- gier urządzanych w kasynach gry – 1 skarga,
- gier na automatach o niskich wygranych – 3 skargi,
- nielegalnych gier i zakładów wzajemnych urządzanych za pośrednictwem Internetu – 3 skargi.

Do urzędów skarbowych zostało skierowanych 20 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa lub wykroczenia skarbowego określonych w rozdziale 9 Kodeksu karnego skarbowego (przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe przeciwko organizacji gier losowych, zakładów wzajemnych, gier na automatach).

4.1.1. Nadzór i kontrola wykonywane przez izby skarbowe

W ramach sprawowanego nadzoru i kontroli izby skarbowe przeprowadziły 5 kontroli, w trakcie których skontrolowano prawidłowość urządzania 9 loterii promocyjnych. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły niezgodnego z postanowieniami regulaminu loterii promocyjnej wykonania warunków w zakresie uczestnictwa graczy w loterii.

Izby skarbowe, w ramach sprawowanego nadzoru i kontroli skontrolowały 371 punktów gier na automatach o niskich wygranych.

Stwierdzone przez izby skarbowe nieprawidłowości dotyczyły:

- nie przechowywania w miejscu eksploatacji i użytkowania automatu aktualnych poświadczeń rejestracji,
- nieprawidłowego wyposażenia automatu w widoczną dla grających informację określającą opis sterowania grą,
- niepełnego umieszczenia na automacie oznaczenia zezwolenia.

Izby skarbowe w ramach nadzoru prowadziły analizę przedstawionych dokumentów w postępowaniu administracyjnym w ramach prowadzonej procedury koncesyjnej oraz sprawdzały liczbę uruchomionych punktów gier, przestrzeganie terminu rozpoczęcia działalności. Kontrolowano również prawidłowość i terminowość wnoszenia zabezpieczeń oraz spełniania warunków lokalizacji punktów gier.

4.2. Wykonywanie kontroli w okresie od dnia 31.10.2009 r. do dnia 31.12.2009 r.

Zgodnie z art. 48 ustawy urządzanie i prowadzenie gier losowych, zakładów wzajemnych, gier na automatach oraz gier na automatach o niskich wygranych podlegało kontroli wykonywanej przez Służbę Celną. Tryb wykonywania kontroli oraz właściwość organów regulowały przepisy odrębne. Służba Celna wykonywała nadzór i kontrolę nad działalnością podmiotów urządzających i prowadzących gry losowe, zakłady wzajemne, gry na automatach oraz gry na automatach o niskich wygranych za pośrednictwem izb celnych i urzędów celnych.

Podstawę prowadzenia działalności kontrolnej rynku gier i zakładów wzajemnych stanowiła ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej. Do zadań Służby Celnej należało wykonywanie

kontroli urządzania i prowadzenia gier i zakładów wzajemnych, kontrole zgodności tej działalności z przepisami ustawy o grach i zakładach wzajemnych, udzielonym zezwoleniem oraz zatwierdzonym regulaminem gry lub zakładu wzajemnego, kontroli wywiązywania się z obowiązków w zakresie podatku od gier i dopłat, a także rozpoznawanie, wykrywanie, zapobieganie i zwalczanie przestępstw skarbowych i wykroczeń skarbowych przeciwko organizacji gier hazardowych oraz ściganie ich sprawców.

W toku przeprowadzonych kontroli organy Służby Celnej badały również w podmiotach urządzających gry i zakłady wzajemne przestrzeganie obowiązków określonych w ustawie z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Uprawnienia kontrolne w zakresie rzetelności deklarowanych podstaw opodatkowania oraz prawidłowości obliczania i wpłacania podatku od gier posiadały także organy kontroli skarbowej.

Kontrole obszaru gier i zakładów wzajemnych obejmowały:

- 1) kontrole urządzania gier losowych, zakładów wzajemnych, gier na automatach i gier na automatach o niskich wygranych,
- 2) kontrole wywiązywania się z obowiązków w zakresie podatku od gier i dopłat.

Kontrole podatku od gier i zakładów wzajemnych i dopłat prowadzone były na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa, natomiast pozostałe kontrole prowadzone były na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej, w trybie określonym w rozdziale 3 tej ustawy.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej, która weszła w życie dnia 31 października 2009 r., wskazała, jako organy właściwe w sprawach kontroli całego obszaru gier i zakładów wzajemnych, jak również i postępowań przygotowawczych w sprawach karnych skarbowych organy Służby Celnej.

4.3. Przeprowadzone kontrole i ich wyniki

Obowiązujące od 31 października 2009 r. nowe rozwiązania dotyczące kontroli rynku gier i zakładów wzajemnych przyjęte w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej skutkowały rozpoczęciem działań, których celem było uporządkowanie rynku w obszarze gier na automatach o niskich wygranych poprzez weryfikację istniejących punktów gier na automatach o niskich wygranych oraz sprawdzenie czy działalność w nich jest prowadzona zgodnie z wymogami prawa. Jednocześnie rozpoczęto w kontrolach wykorzystywanie nadanego ustawą o Służbie Celnej uprawnienia wykonywania eksperymentu gry na automacie o niskich wygranych.

Do przeprowadzonych w grudniu 2009 r. działań zaangażowano kilka służb kontrolnych, których zakres działań w sposób istotny związany był z prowadzoną w tym obszarze działalnością, tj.:

- 1) Państwową Inspekcję Sanitarną,
- 2) Główny Urząd Nadzoru Budowlanego,
- 3) Państwową Straż Pożarną,
- 4) Policję (w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa kontrolującym).

Również w grudniu 2009 r. Służba Celna rozpoczęła wzmożone kontrole urządzania gier na automatach o niskich wygranych z wykorzystaniem uprawnienia wykonywania eksperymentu gry na automacie o niskich wygranych. Działania kontrolne objęły swym zasięgiem 4276 miejsc (16%

funkcjonujących wówczas punktów), w których prowadzona była działalność w zakresie urządzania gier na automatach o niskich wygranych. Ogółem służby przeprowadziły 7379 kontroli w zakresie warunków, w jakich urządzone były gry na automatach o niskich wygranych w lokalach gastronomicznych, handlowych i usługowych. W wyniku przeprowadzonych kontroli w 3379 przypadkach (45,8%) stwierdzono nieprawidłowości i uchybienia. Prowadzone przez Służbę Celną kontrole urządzania gier na automatach o niskich wygranych z wykorzystaniem eksperymentu objęły swym zakresem 926 punktów gry. Nieprawidłowości ujawniono w 759 przypadkach (w 82% przeprowadzonych kontroli). Skutkiem przeprowadzonych kontroli było zajęcie 1180 automatów (ok. 84 % spośród 1411 automatów poddanych kontroli), których sposób funkcjonowania naruszał przepisy. W przypadku kontroli, w wyniku których dokonano zajęcia automatów, z uwagi na uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa skarbowego, zostało wszczętych 655 postępowań przygotowawczych.

Od listopada 2009 r., w związku z wprowadzonymi nowymi rozwiązaniami, kontrole w kasynach gry przeprowadzano w formie kontroli doraźnych. W listopadzie i grudniu 2009 r. przeprowadzono w kasynach gry 131 kontroli doraźnych, podczas których nie stwierdzono nieprawidłowości.

4.3.1. Kontrola wykonywana przez pracowników szczególnego nadzoru podatkowego oraz Służbę Celną

Kontrole w kasynach gry, salonach gier na automatach i punktach gier na automatach o niskich wygranych wykonywali pracownicy szczególnego nadzoru podatkowego zatrudnieni lub pełniący służbę w urzędach celnych.

Urzędy celne w ramach szczególnego nadzoru podatkowego prowadziły w 27 kasynach gry kontrole w formie stałego nadzoru.

Kontroli podlegało:

- otwarcie i zamknięcie stołów gier,
- obliczanie rezultatów gier,
- czynności związane z operacjami żetonowo-gotówkowymi dokonywanymi między kasą a stołami do gier i między kasą a automatami,
- zasadność i prawidłowość wystawianych imiennych zaświadczeń o uzyskanej wygranej.

Wszystkie te operacje były wykonywane w obecności pracownika szczególnego nadzoru podatkowego.

Pracownik szczególnego nadzoru podatkowego podpisywał sporządzane przez podmiot: raporty dzienne kasy, dokumenty dotyczące wszystkich operacji żetonowo-gotówkowych dokonywanych między kasą a stołami do gier oraz między kasą a automatami, dokumenty rejestrujące odczyty liczników zamontowanych na urządzeniach do gier, bilans żetonów oraz zestawienie rezultatów gier z wyodrębnieniem poszczególnych stołów, automatów i urządzeń realizujących wygrane zakumulowane.

W okresie sprawowania stałego nadzoru w kasynach gry nie stwierdzono w ramach jego wykonywania nieprawidłowości.

W salonach gier na automatach szczególny nadzór podatkowy wykonywany był w formie kontroli doraźnych.

Pracownicy szczególnego nadzoru podatkowego oraz funkcjonariusze celni przeprowadzili w 278 salonach gier na automatach 2219 kontroli doraźnych.

Kontroli podlegało:

- sprawdzanie stanu liczników wpłat i wypłat oraz porównanie ich z raportami dziennymi,
- obliczanie rezultatów gier na automatach,
- sprawdzenie prowadzonej dokumentacji,
- ustalanie zgodności stanu faktycznego w stosunku do stanu stwierdzonego w protokole urzędowego sprawdzenia.

Podczas przeprowadzonych kontroli przez pracowników szczególnego nadzoru podatkowego oraz funkcjonariuszy celnych stwierdzono nieprawidłowości dotyczące:

- nie zgłaszania zmian w stosunku do stanu potwierdzonego przeprowadzonym urzędowym sprawdzeniem w salonie gier na automatach,
- przekraczania terminu ważności plomb serwisowych w automatach do gier,
- niezgodności wskazań licznika przychodów w automacie do gier z zapisami w prowadzonej dokumentacji,
- niewłaściwego nakładania plomb jednostki badającej zabezpieczających płytę główną automatu do gry,
- nieterminowego przesyłania raportu o osiągniętych przychodach.

W punktach gier na automatach o niskich wygranych pracownicy szczególnego nadzoru podatkowego oraz funkcjonariusze celni przeprowadzili 21642 kontrole doraźne.

Kontroli podlegało:

- obliczanie przychodów, stosowanie maksymalnej stawki i wartości maksymalnej wygranej w grach na automatach o niskich wygranych,
- sprawdzenie prowadzonej dokumentacji,
- ustalanie zgodności stanu faktycznego w stosunku do stanu stwierdzonego w protokole urzędowego sprawdzenia.

Podczas przeprowadzonych kontroli przez pracowników szczególnego nadzoru podatkowego oraz funkcjonariuszy celnych stwierdzono różnego rodzaju nieprawidłowości, polegające w szczególności na:

- stosowaniu wyższej stawki za grę i wyższej wygranej niż przewiduje to wymóg ustawy,
- nieprawidłowym prowadzeniu dokumentacji,
- niedozwolonej reklamy,
- braku dostępności dla grających regulaminu gier,
- nieważności plomb serwisowych w automatach,
- nieprawidłowym oznaczeniu automatów,
- nie zgłaszaniu zmian w stosunku do stanu potwierdzonego przeprowadzonym urzędowym sprawdzeniem,
- braku działalności gospodarczej w punkcie gier,
- zerwaniu plomb zabezpieczających,

- różnicach we wskazaniach liczników rejestrujących w stosunku do zapisów zawartych w księdze eksploatacji automatu,
- prowadzeniu gry w punkcie bez wymaganego zezwolenia,
- przekraczaniu dozwolonej ilości automatów w punkcie,
- nieprawidłowej odległości punktu gier od placówek oświatowo-wychowawczych i ośrodków kultu religijnego,
- dopuszczeniu do gry osoby, która nie ukończyła 18 lat,
- braku plomb serwisowych,
- uruchomieniu punktu gier bez wcześniejszego przeprowadzenia urzędowego sprawdzenia,
- użytkowanie automatu, który został zawieszony w eksploatacji.

Ponadto Służba Celna prowadziła systematyczne działania kontrolne w podmiotach zarządzających gry na automatach bez zezwolenia. Celem tych kontroli była likwidacja lub co najmniej istotne ograniczenie „szarej strefy” dotyczącej nielegalnego urządzania gier na automatach. Działania kontrolne i rozpoznawcze były prowadzone przez urzędy celne, w tym realizowane często przy współudziale funkcjonariuszy Policji. Przeprowadzono 597 kontroli, w wyniku których w związku z naruszeniem przepisów art. 107 Kodeksu karnego skarbowego zabezpieczono 568 automatów oraz wszczęto 283 spraw karnych skarbowych.

5. Rejestracja, egzaminy, świadectwa zawodowe

5.1. Rejestracja automatów i urządzeń do gier

Na podstawie delegacji zawartej w art. 16 ustawy o grach i zakładach wzajemnych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 3 czerwca 2003 r. w sprawie warunków urządzania gier i zakładów wzajemnych⁸ zostały określone warunki dopuszczenia do eksploatacji i użytkowania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej automatu lub urządzenia do gier.

Rozporządzenie zostało znowelizowane. Od dnia 21 marca 2009 r. ww. rozporządzenie obowiązywało z uwzględnieniem zmiany wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 24 lutego 2009 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków urządzania gier i zakładów wzajemnych (Dz. U. Nr 36, poz. 280).

Badanie poprzedzające rejestrację automatu lub urządzenia do gier przeprowadza jednostka badająca upoważniona przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

W 2009 r. upoważnienie Ministra Finansów do przeprowadzania badań poprzedzających rejestrację automatów i urządzeń do gier posiadało 13 jednostek badających.

Rejestracji automatów i urządzeń do gry do dnia 31 października 2009 r. dokonywał minister właściwy do spraw finansów publicznych, a od dnia 31 października 2009 r., w związku z wejściem w życie z dniem 31 października 2009 r. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz. U. Nr 168, poz. 1323) - wyznaczony naczelnik urzędu celnego dokonywał rejestracji automatu lub urządzenia do gier.

⁸ Dz. U. Nr 102, poz. 946, z późn. zm.

Tabela 37 Liczba poświadczeń rejestracji automatów i urządzeń do gier oraz automatów do gier o niskich wygranych dokonanych w latach 2008 – 2009.*

miejsce eksploatacji	liczba automatów i urządzeń do gier w danym roku		dynamika (rok poprz. = 100)
	2008	2009	2009
salony gier na automatach i kasyna gry	4 002	2 083	52,0
punkty gier na automatach o niskich wygranych	25 009	27 088	108,3
R A Z E M	29 011	29 171	100,6

*Poświadczenia były dokonywane przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, a od dn. 31 października 2009 r. przez wyznaczonych naczelników urzędów celnych.

5.2. Egzaminy i świadectwa zawodowe

Zasady przeprowadzania egzaminów i wydawania świadectw zawodowych oraz uiszczania opłat w 2009 roku regulowały przepisy ustawy oraz przepisy wykonawcze tj. rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 czerwca 2003 roku w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o grach i zakładach wzajemnych⁹.

W 2009 roku, przed komisją wyznaczoną przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, odbyło się 114 egzaminów. Do przeprowadzonych w 2009 roku, egzaminów przystąpiło 3 457 zgłoszonych kandydatów. Osobom, które złożyły egzaminy z wynikiem pozytywnym wydano 3 286 świadectw zawodowych.

Z tytułu opłat uzyskanych za złożenie egzaminu w 2009 roku wpłynęło do budżetu państwa 3 601 511 zł, a za wydanie świadectw zawodowych 933 224 zł, w sumie 4 540 011 zł. Dla porównania w roku 2008 opłaty egzaminy i za wydanie świadectw zawodowych wyniosły w sumie 3 793 939 zł.

Tabela 38 Liczba przeprowadzonych egzaminów w związku ze złożonymi przez podmioty wnioskami o egzamin i wydanych świadectw zawodowych w latach 2007 – 2009

Rok	liczba przeprowadzonych egzaminów	liczba wydanych świadectw zawodowych
2007	100	2 940
2008	112	3 149
2009	114	3 286

W 2009 roku minister właściwy do spraw finansów publicznych rozpatrzył 1 087 wniosków o wydanie świadectw zawodowych, złożonych przez podmioty prowadzące działalność w zakresie gier i zakładów wzajemnych. Dla porównania w roku 2008 rozpatrzono zbliżoną liczbę wniosków (1 100).

W 2009 roku, zgodnie z art. 19 ust. 4 ustawy, minister właściwy do spraw finansów publicznych uznał za równoważne ze świadectwami zawodowymi 14 695 świadectw wydanych przez spółkę Totalizator Sportowy Sp. z o.o. (dla porównania – w 2008 roku było uznanych 13 054 świadectw zawodowych), za wydanie których została pobrana opłata w wysokości 4 173 380 zł (dla porównania – w 2008 roku pobrano kwotę 3 354 218 zł.).

⁹ Dz. U. Nr 102, poz. 948, z późn. zm